

slovenske železarne

Jesenice dz

Novice

220030191,2

KNJIŽNICA JESENICE

COBISS

interni informacijski časopis
številka 2, februar 2003

Poštšina plačana pri pošti 4270 JESENICE

OBČINSKA KNJIŽNICA JESENICE
Trg Toneta Čufarja 4
4270 JESENICE

TISKOVINA

slovenske železarne

ACRONI
JESENICE

Vsebina

- Že uvedenim se bo pridružilo še sedem ključev
- Cilji in delovne skupine
- ANKETA
- Mednarodno leto celinskih voda
- Rekonstrukcija odpraševanja jeklarne
- INOVACIJE
- Obvladovanje problemov
- Retrofit NC2 zaključen
- Varilnik PLASMA-MIG že poskusno obratuje
- Uvedba računalniške izmenjave podatkov (RIP) s carino na nabavi in prodaji
- Predstavitev službe »Kakovost in razvoj«
- Podpis pogodbe o zavarovanju terjatev
- Proizvodnja v januarju
- Kraje v Acroniju
- Kadrovska gibanja
- Prvi marec – mednarodni dan civilne zaščite
- VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU
- NOVOSTI V DELOVNIH RAZMERJIH
- Skupščina delničarjev delniške družbe LAMETA
- Proizvodnja surovega jekla v letu 2002
- IZ SVETA JEKLA
- NI MI VSEENO!
- Obisk v Danfoss Compresor – Črnomelj
- Obisk predsednika ZSS Dušana Semoliča in sekretarja Braneta Mišiča
- STARE FOTOGRAFIJE
- INTERVJU
- Marjan Židanek – mojster krede
- Neiztrohnjeno srce
- Likovni samorastniki – ustvarjalci v kovini
- O čem in kako je pisalo v »Železjarju« pred 50 leti?
- Kriška gora
- Špikov kot
- Nagradna križanka
- Rast prodaje v zadnjih petih letih

Novice so interni časopis SŽ Acroni, naklada 2050 izvodov.

Uredniški odbor: Ljubo Osovnikar, Polonca Marjanovič, Aleš Lagoja, Lilijana Markež.

Fotografije: Tone Kelbi, Lilijana Markež, Arhiv Acroni, arhiv Tiskarna knjigoveznica Radovljica, Muzej Jesenice, Križanke in uganke Drago Ronner.

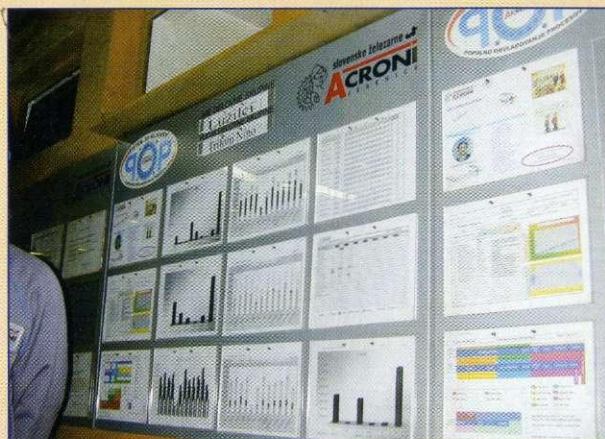
Elektronski naslov uredništva: lmarkez@acroni.si

Novice izhajajo enkrat mesečno.
Oblikovanje in tisk Tiskarna knjigoveznica Radovljica.

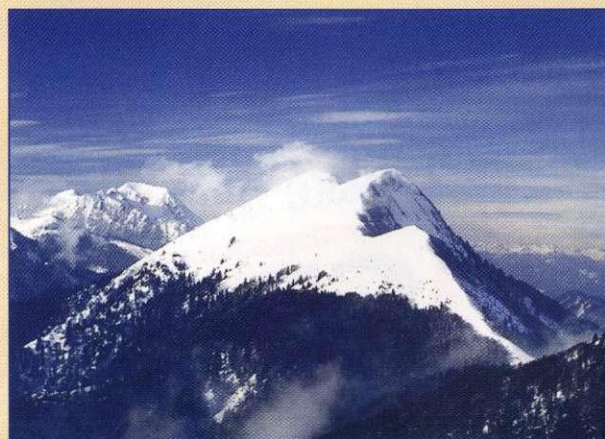
AKTUALNO

Podpis pogodbe o zavarovanju terjatev s Slovensko izvozno družbo je za Acroni pomembna poslovna odločitev, ki nam dviga ugled pri bankah in poslovnih partnerjih ter tudi pri potencialnih kupcih.

Tako kot ocenjevanje stanja je tudi podroben pregled POP oglasnih tabel pokazal na določene pomanjkljivosti, ki jih bomo skušali odpraviti z večjo aktivnostjo na tem področju in z dodatnim izobraževanjem vodij delovnih skupin.

Zima nas noče zapustiti. Mogoče jo bo uspel pregnati Pust v prvih dneh naslednjega meseca.

ŽE UVEDENIM SE BO PRIDRUŽILO ŠE SEDEM KLJUČEV

Uspešno poslovanje v zadnjih letih, velike strateške naložbe v rekonstrukcijo linije za proizvodnjo elektropločevin, nova vakumska naprava v jeklarni v letu 2004 in nova linija za toplotno obdelavo debelih pločevin v letu 2004 v skupni vrednosti 28 mio EUR ter postopek privatizacije nas obvezujejo k še uspešnejšemu poslovanju v prihodnjem obdobju.

Prepričani smo, da nam pri tem v veliki meri lahko pomaga tudi uspešno uvajanje metode 20 ključev v naše podjetje. Pozitivne spremembe dosežene v številnih podjetjih na Japonskem, v Nemčiji, Južnoafriški republiki in tudi Sloveniji so praktični dokaz uspešnosti metode.

Na osnovi ocenjevanja v mesecu januarju smo se na februarskem sestanku s strokovnjaki za ključne odločili, da postopoma uvedemo še sedem ključev, tako da bodo aktivnostim na področjih čiščenja in organiziranja, vodenja s cilji in aktivnostim v delovnih skupinah, dodane aktivnosti na področjih vrednostne analize delovnih procesov - g. Marjan Lah, proizvodnje brez nadzora – dr. Neda Karba, vzdrževanja strojev in opreme g. Marjan Trstenjak, spodbujanja zaposlenih k izboljšavam – g. Avgust Novšak, nadzora učinkovitosti – ga. Marjeta Rozman, varčevanja z energijo in materiali – g. Marko Sušnik in obvladovanja vodikovih tehnologij – mag. Aleš Lagoja.

Večino aktivnosti bomo skušali čim hitreje pripeljati do ravni delovnih skupin, s tem da bodo same delovne skupine imele možnost izbrati ključne oz. aktivnosti, kjer lažje in hitreje dosežajo delovne učinke.

Veliko pozornost bomo namenili tudi izobraževanju vodij delovnih skupin in pogojem za njihovo delo. Zelo pomemben bo dostop do intranetnih strani, na katerih so ažurno predstavljene vse aktivnosti na 20 ključih in urejevanje POP tabel vsake delovne skupine. Že ogled table mora prepričati mimoidočega ali delovna skupina deluje, na katerih področjih in kako izpolnjuje postavljene cilje. Table so namenjene komunikaciji znotraj delovne skupine in ostalim zaposlenim kot jasno sporočilo.

Še enkrat zagotavljamo da bomo boljše delovne skupine na osnovi doseženih rezultatov nagrajevali in predstavili v Novicah. Predvsem pa pričakujemo, da boste pri delu s strokovnjaki za posamezne ključne kooperativni in da boste pritegnili v aktivno delo večino članov vaše delovne skupine.

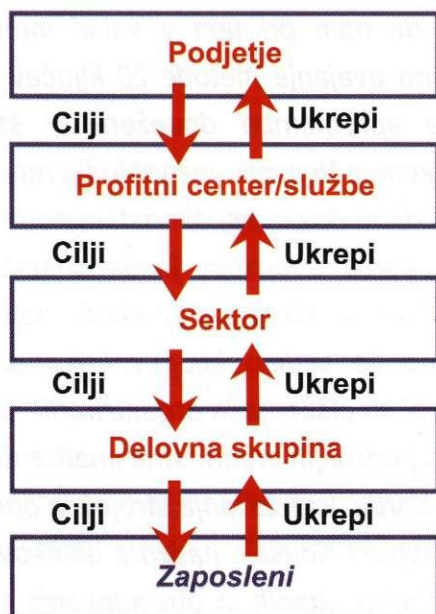
Bolj ko bomo uspeli poslovne cilje pripeljati do ravni delovnih skupin in bolj ko se bodo ti cilji srečali ter uskladili z delovnimi cilji vsakega posameznega delavca v Acroniju – uspešnejši bomo.

Namestnik glavnega direktorja
Ljubo Osovnikar

CILJI IN DELOVNE SKUPINE

Ključ 2 – organizacija sistema in vodenje s cilji - predstavlja enega izmed

temeljev metode 20 ključev, saj neposredno vpliva na vse ostale ključe. Usklajevanje ciljev pomeni aktivnosti, s katerimi naj bi zagotovili usklajenost ciljev podjetja in posameznikov. Zelo pomembno je, da zaposleni poskušajo doseči svoje cilje, pri tem pa hkrati dosegajo cilje podjetja in njegovega zunanjega okolja. To je možno samo tedaj, ko so cilji podjetja in zaposlenih usklajeni s cilji managementa, ta pa razume in upošteva potrebe zaposlenih. Metoda 20 ključev predvideva kombinacijo odločanja od zgoraj navzdol in

sodelovanje od spodaj navzgor. Ključ 2 igra osrednjo vlogo pri združevanju takšnega načina vodenja in sodelovanja. Povezovanje pristopa od zgoraj – navzdol in od spodaj – navzgor omogoča organizaciji, da je sposobna odgovoriti na kakršnekoli spremembe.

Primer:

Cilji podjetja – npr. povprečna mesečna realizacija 3.513 mio SIT, mesečna prodaja nerjavnih jekel 4.900 ton, doseganje plan. izplenov: slab/kov.vložek = 85,4 % in izdelek/slab = 80,6 %, naložbe v vrednosti 22 mio EUR...

Cilji profitnega centra/službe – npr. specifična poraba električne energije XXX kWh, poraba plina XXX m3, proizvodnja XXX t izdelkov, polizdelkov, stroški reklamacij manjši za XX %, izpleni XX %, zmanjšanje poškodb pri delu za XX %...

Cilji delovne skupine – npr. sprejetje akcijskih načrtov za uvajane ključne, število koristnih predlogov: X, zmanjšanje delovnih nesreč, zmanjšanje prodorov na XX, število XX sarž mesečno, povečanje števila avtomatsko izvaljanih kolobarjev za XX %, zmanjšanje časov zastojev za XX %...

V januarju smo sprejeli gospodarski načrt za leto 2003, v katerem so jasno postavljeni cilji poslovanja našega podjetja. Postavljene cilje podjetja bo potrebno razgraditi po ravneh vodenja vse do delovnih skupin (slika). Cilji morajo biti jasni in merljivi, zato da jih lahko **sproti spremljamo**. Pregled po izbranih delovnih skupinah je pokazal, da večina delovnih skupin še nima postavljenih ciljev skupine za leto 2003. Zato bi rada opozorila na nekaj stvari, na katere morajo biti pozorne delovne skupine:

- ⇒ cilji in načrti za doseganje teh ciljev (akcijski načrt) posameznih PC, sektorjev in delovnih skupin morajo biti **vizualno prikazani** na POP oglasnih deskah zato, da jih bodo videli vsi zaposleni in tudi pomislili na to, kako jih doseči,
- ⇒ potrebno je redno **spremljanje stanja** doseganja ciljev,
- ⇒ vsaka delovna skupina, naj bi se trudila za doseg ciljev, ki si jih je zastavila v akcijskem načrtu. Če druge skupine, ki so povezane s to skupino, ne dosegajo svojih ciljev, je doseganje ciljev skupine vprašljivo. Zato je potrebno, da si skupine med sabo pomagajo v težavah – to je pravo **timsko delo**.

Pomembno sporočilo profesorja Kobayashi-ja:

1. Akcijski načrti so osnova za sodelovanje pri upravljanju podjetja od spodaj navzgor. Ciklus izboljšav 20 ključev (PDCA ciklus) je v celoti odvisen od učinkovitih akcijskih načrtov. Če akcijski načrti niso dovolj konkretni, ali če jih ne upoštevamo ali zamujamo z aktivnostmi, ogrožamo celoten proces izboljšav.
2. Profesor Kobayashi pravi: "V svoji delovni karieri še nisem videl bistvenega izboljšanja delovnih mest brez praktičnih akcijskih načrtov v vseh delih podjetja."

Pomni: Kontrolni listi za ocenjevanje posameznih ključev nam dajejo ideje za načrtovanje aktivnosti.

Problematika skupin

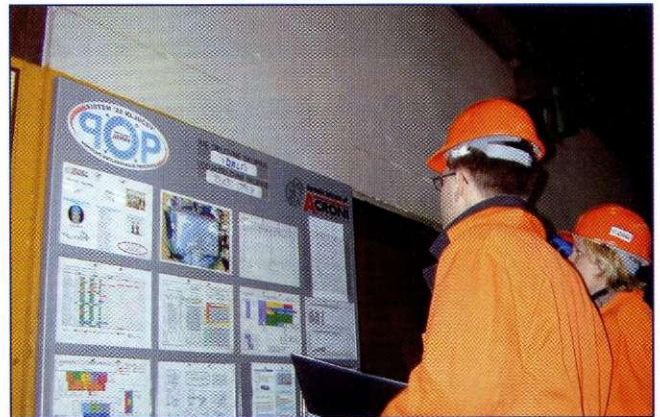
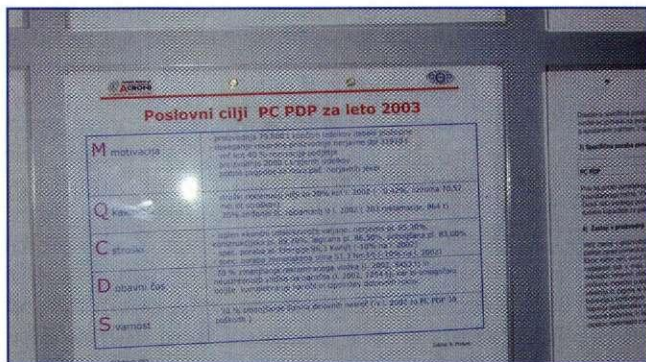

Anton Rebolj – pomočnik strokovnjaka za ključ 3

Osnove za delo skupin so postavljene. Table so bolj splošne. Iz vsebine ni razvidna konkretna problematika skupine niti njihovi cilji in akcije.

Skupine so na koncu ocenjevanja stanja našega podjetja 15. in 16. januarja 2003 izpostavile določene težave, s katerimi se soočajo pri svojem delu. Svetovalca iz Deloitte&Touche sta predlagala ključe, s katerimi bi lahko rešili težave.

Nataša Karo

Podroben pregled POP tabel.

Vodja delovne skupine razlaga vsebino table, kjer so določeni tudi cilji PC.

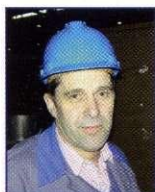
Problematika, ki so jo izpostavile skupine na ocenjevanju stanja	Iskanje rešitev s pomočjo ključev – Deloitte&Touche
15.1.2003	
Nerealizacija izboljšav - premalo	K 3 Aktivnosti v delovnih skupinah
Preveč administriranja v proizvodnji	K 6 Vrednotna analiza delovnih postopkov
Poškodbe železniških vagonov - pri razkladanju starega železa	K 20, K 15, K 13 Obvladanje vodilnih tehnologij, Širjenje usposobljenosti zaposlenih, Odpravljanje vseh izgub
Prevelike konice v odpremi in proizvodnji konec meseca	K 16 Planiranje proizvodnje
Premalo denarja za vzdrževanje naprav	K 9 Vzdrževanje strojev in opreme
Prevelika zaprtost v organizacijskih enotah	K 8 Povezava proizvodnih procesov
Dejanska donosnost posameznih izdelkov ni znana/ni realna	K 18, K 17 Računalniška podpora poslovanju, Nadzor učinkovitosti
16.1.2003	
Kampanjsko delo - konec meseca odprema in proizvodnja	K 16 Planiranje proizvodnje
Previsok izmet	K 11 Sistem zagotavljanja kakovosti
Dnevno programiranje proizvodnje	K 5, K 16 Zmanjšanje časov nastavitvev, Planiranje proizvodnje
Dobava kvalitetnih rezervnih delov za zastarelo opremo	K 12 Odnosi z dobavitelji
Motiviranost delavcev in pripadnost kolektivu	K 1, K 10 Čiščenje in organiziranje, Organizacija delovnega časa
Vzdrževanje zastarele opreme	K 9 Vzdrževanje strojev in opreme

Vodje delovnih skupin smo vprašali, s kakšnimi težavami se srečujejo pri vodenju le-teh in ali so že določili cilje za leto 2003?

Zvone Klemenc, PC PDP

Cilji delovnih skupin v PC se razlikujejo od skupine do skupine. Največ smo delali na ključu 1 in 2. Naša delovna skupina je zelo velika - 40 članov. Zato smo jo razdelili glede na izmeno. Cilje imata obe delovni skupini enake, tako da lahko med seboj tekmujejo.

Ferdo Kikelj, PC HP

Delovna skupina bi morala biti enotna tako v dobrem kot v slabem. Največkrat se srečujemo s težavami, kot so nepravilen pristop zaposlenih do naprav in orodja, motivacija, samovolja nekaterih. Cilji so postavljeni. Upoštevati bi jih morali vsi člani skupine.

Nino Trifoni, PC HP

Delovna skupina se zaradi procesa dela težko sestaja. Težave (tehnološke ali organizacijske) rešujemo sproti, vsak dan. Tudi koristne predloge smo že posredovali na SPID, pa so bili zavrnjeni.

Gorazd Vister, PC HP

Problemato rešujemo na sestankih, in sicer na ta način, da izberemo najboljši predlog rešitve. Reševanje je odvisno tudi od vrste težav (delo, disciplina, varnost, tehnologija). Ravno sedaj smo z vodji delovnih skupin začeli projekt s področja varnosti pri delu. Popisali smo vse vrteče dele, ki so nezaščiteni. Rezultate smo posredovali direktorju PC-ja, oddelku vzdrževanja ter varnostnemu inženirju z zahtevo, da se naprave čim prej zaščitijo. Na to pomanjkljivost so večkrat opozarjali delavci v proizvodnji. Manjše težave rešujejo delovne skupine same (npr. delovna disciplina), včasih pa mora posredovati tudi kdo z višjega položaja. Počasi napredujemo.

Robert Prešern, PC PDP

Mi smo pisarniška delovna skupina, zato je tudi problematika, s katero se srečujemo, temu primerna. Kot pomočnik direktorja PC skrbim tudi za delovanje delovnih skupin v proizvodnji. Predvsem je potrebno spodbujati in motivirati vodje delovnih skupin. Projekt 20 ključev se prepleta z drugimi projekti, kot je npr. investicijska dejavnost, inovacijska dejavnost. Prihaja do podvajanja, tako da nekatere težave rešujemo po več poteh hkrati. Uspešna pa je tista pot, kjer je motivacija večja. Ciljev za leto 2003 po delovnih skupinah še nismo postavili, določili pa smo cilje PC-ja.

Branko Prešeren, PC PDP

Težava delovanja delovne skupine je delo v turnusu. Delovna skupina nima prostih rok pri postavljanju svojih ciljev, ker morajo biti cilji skupine usklajeni s cilji PC-ja. V delovni skupini rešujemo razne organizacijske težave, akcijskih načrtov pa nimamo.

Žarko Petrovič, PC HP

Delovna skupina težko skliče sestanek, ker smo vezani na normo. Skupino sestavljajo zaposleni iz več oddelkov, zato je razumevanje problematike težje. Dogovarjali smo se, da bomo poskusili reševati težave po posameznih področjih oz. oddelkih (Sendžimir ne razume težav, s katerimi se ubadajo v žarilnici itd.).

Ljubo Osovnikar, Uprava

Glavna težava pri vodenju moje delovne skupine je njena sestava, ker gre za skupino ljudi, ki delajo na zelo različnih področjih, tako da je težko različne aktivnosti spraviti na skupni imenovalec. Skupne cilje še iščemo. Odkrito moramo priznati, da je delo skupine v prvi fazi zastalo. V zadnjih dveh mesecih smo z delovno skupino »zaštartali«. Cilje bomo določili in jih tudi realizirali.

Mihec Hladnik, Prodaja

V prodaji so bile tri delovne skupine. V eni skupini smo bili zbrani z zelo različnih področij dela (logistika, raziskava tržišča, prodaja). Skupnih ciljev nismo našli, ker vsebinsko nismo bili povezani. Odločili smo se, da logistika ustanovi svojo delovno skupino, v kateri smo zbrani zaposleni iz služb in obratov. Sestajali se bomo enkrat mesečno. Ker vemo, da ne bomo mogli biti vsi prisotni na sestankih, smo se dogovorili, da se bomo menjavali. Podlaga za določanje ciljev je redno delo. Skupina bo sedaj lažje določila cilje in jih tudi zasledovala. V taki sestavi delovne skupine, kot smo jo določili, se že sedaj sestajamo dvakrat tedensko zaradi usklajevanja dela.

Tanja Zupančič, Nabava

V Nabavi deluje delovna skupina Šparovčki, ki šteje 20 članov. Osebo menim, da je tako visoko število članov previsoko za produktivno in ustvarjalno delo. Zato smo se odločili, da se sestajamo v dveh delih. Prvi sestanek je namenjen zaposlenim v nestrateški nabavi, drugi pa strateški nabavi in špediciji. Ker je špedicija prostorsko ločena, se sestanka običajno udeleži le ena predstavica. Srečujemo se tedensko in obravnavamo tekočo problematiko ter skupaj iščemo ideje za naše prihodnje delo. Dogovorjene aktivnosti tudi zapišemo v zapisnik, ki visi na tabli delovne skupine. O samem projektu 20 ključev se ne pogovarjamo veliko, ker je dovolj informacij o samem projektu objavljenih v Novicah n na intranetu. Zdi se mi smiselneje, da obravnavamo konkretne težave in izzive našega dela.

Damjana Muršec, Kadroviski sektor

Delovna skupina se sestaja glede na problematiko v zvezi z delom in pri obravnavi aktualnih tem. Sestanki so običajno kratki. Pri določanju nalog ni težav, saj vsak zaposleni pozna oziroma obvlada tudi dela sodelavcev.

Nataša Karo

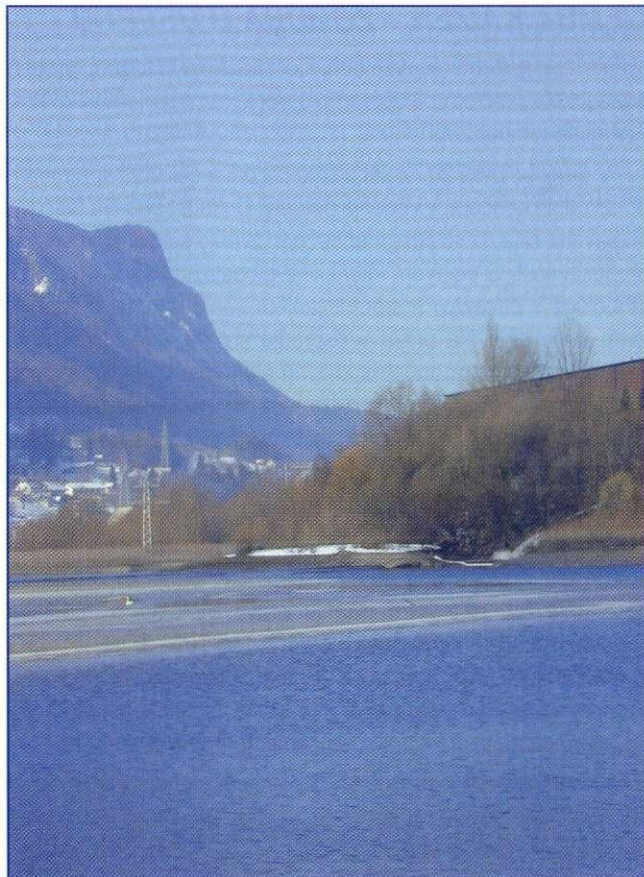
MEDNARODNO LETO CELINSKIH VODA

Leto 2003 je Generalna skupščina Organizacije združenih narodov razglasila za mednarodno leto celinskih voda. Ključne naloge v tem letu so ukrepi za boljše upravljanje in varstvo voda ter povečanje ozaveščenosti, saj se onesnaževanje voda še kar nadaljuje, pa tudi poraba vode narašča. Načrtovanim dogodkom in dejavnostim za varstvo voda v letošnjem letu se je pridružila tudi Slovenija. Ministrstvo za okolje in prostor je s poslovnim sistemom Helios v začetku letošnjega leta podpisalo dogovor, ki pomeni nadaljevanje minulega, zelo uspešnega petletnega sodelovanja v okviru Heliosovega sklada za ohranjanje slovenskih voda. Ministrstvo bo Heliosovemu skladu strokovno pomagalo pri usmerjanju skladovih finančnih sredstev.

Onesnaževanje površinskih vodotokov nastaja predvsem zaradi izpustov industrijskih in komunalnih voda ter spiranja urbaniziranih površin. Zato tudi v Acroniju uspešno sodelujemo pri varstvu voda s številnimi projekti za vzpostavitev zaprtega sistema hladilnih in tehnoloških voda, rekonstrukcije škajnih jam ter modernizacije čistilnih naprav.

Voda je pomemben in nenadomestljiv naraven element, ki omogoča življenje in razvoj človeka, ob nesmotni rabi pa ju tudi omejuje. V 20. stoletju je poraba vode naraščala dvakrat hitreje kot prebivalstvo. V Acroniju smo si zastavili cilj zmanjšanja porabe pitne vode za 20 % v primerjavi z lanskim letom. K zmanjševanju porabe vode pa lahko največ pripomore vsak posameznik z smotrnejšo porabo le-te.

Alenka Rožič

REKONSTRUKCIJA ODPRAŠEVANJA JEKLARNE

Oprema ločenega odsesavanja 4. odprtine EOP - 1. faza je od 7.12.2002 v fazi vročega testiranja. Opremo sestavlja nov nerjavni cevovod premera 1.900 mm, zračni hladilnik in nov ventilator z 800 kW elektromotorjem. Odpravili smo večino pomanjkljivosti, ki so se pokazale med obratovanjem. Manjkajoča antikorozijska zaščita jeklenih konstrukcij bo izvedena takoj, ko bodo temperature to dopuščale. Za zagotovitev zanesljivejšega delovanja bo izvedena predelava na sistemu stisnjenega zraka.

Predvidena dela na **rekonstrukciji obstoječega odsesavanja - 1. faza** so bila zaključena do 7.12.2002 z izjemo odsesavanja TN naprave, kjer mora izvajalec odpraviti nihanje legirne cevi.

Istočasno obratovanje novega ventilatorja za ločeno odsesavanje 4. odprtine in obeh obstoječih ventilatorjev je povzročilo previsok tlak pred odpraševalno napravo. Po opravljenih meritvah hitrosti v cevovodih in analizi vgrajenih filtrirnih vreč je bilo ugotovljeno, da je vzrok za povišan tlak zamašenost filtrirnih vreč, ki prepuščajo samo še 20 do 25 % nazivne količine zraka. Zato smo se odločili, da v času mesečnega remonta EOP v marcu 2003 (okoli 10.3.) zamenjamo vse filtrirne vreče z ustreznimi. Istočasno bo nameščena oprema za zapraševanje filtrirnih vreč, s čimer se bo podaljšala njihova doba uporabe.

Janez Pikon

GEMBA KAIZEN – ZGODBA O USPEHU

Težave je treba reševati tam, kjer nastajajo in to prej, preden prerastejo v probleme – sporočilo okrogle mize na temo inovacij; Acroni december 2000

V drugi polovici 20. stoletja smo bili priča celi vrsti sprememb proizvodnih konceptov vodenja podjetij. Do leta 1980 sta bila dva pglavitna cilja, ki so jima menedžerji zvesto sledili, kakovost in produktivnost. S pojavom intenzivne globalizacijske tekme in IT tehnologij v povezavi s spreminjanjem zahtev kupca v zadnjih dveh desetletjih sta prišla v ospredje še znižanje stroškov in fleksibilnost kot dva dodatna kritična elementa vodenja podjetij. Proizvodni koncept vitke proizvodnje je povozil klasičnega, sledil mu je koncept gibke proizvodnje in končno koncept naslednje generacije, ki je močno poudaril intelektualno bogastvo lastnih delavcev in odnose do kupcev.

Vzporedno s tem razvojem so se razvile in v praksi preizkusile različne bolj ali manj uspešne teorije in orodja za doseganje teh ciljev. Pri iskanju pravih poti so se podjetja pogosto izgubljala v celi paleti metod, kot so TPM, TQM, JIT, ISO in QX certifikati, razne nagrade (Shingo, Deming, Baldrige, PM, European Quality Foundation), Šest sigm, vizualni management, 5S, avtonomno vzdrževanje, reinženiring proizvodnje ...

V Acroniju smo se odločili za uresničitev strateških ciljev uporabiti orodje 20 ključev, ki obeta celovitejši pristop k izboljšanju proizvodnega koncepta.

Ker poleg večine naštetih postopkov tudi ta izvira iz Japonske, si velja pogledati, v čem sta si Slovenija in s tem Acroni ter dežela vzhajajočega sonca podobni. Če bomo našli stično točko, bomo tudi laže razumeli, po kateri poti in zakaj moramo kreniti. Osnovna travma japonskega gospodarstva takoj po drugi svetovni vojni je močno podobna slovenskim težavam po osamosvojitvi. Časovna razlika je res pol stoletja, razmere pa so močno podobne. Podjetja obeh držav so bila prisiljena iskati svojo priložnost na svetovnem trgu, kjer so se srečevala z neizprosno in praviloma učinkovitejšo konkurenco.

Okrog leta 1950 se je g. Taiichi Ohno spoprijel z nalogo razvoja novega proizvodnega sistema v Toyota Motor Company, saj je dobil jasno nalogo, da je treba v treh letih ujeti Američane, sicer japonska avtomobilska industrija ne bo preživela. Za ameriški proizvodni sistem je tedaj veljalo, da je najbolj učinkovit, saj je zagotavljal visoko produktivnost in znižanje stroškov z masovno proizvodnjo. Zaradi majhnosti proizvodnih kapacitet in trga je bil Ohno prisiljen vpeljati drugačen način zniževanja stroškov in zadovoljevanja kupcev s proizvodnjo široke palete različnih izdelkov iste vrste vendar v majhnih količinah. Mar ne gre za izredno podobnost z našimi težavami v hudem konkurenčnem boju z jeklamami z masovno proizvodnjo.

Tako kot danes mi neradi ugotavljamo, da je evropski jeklar bistveno produktivnejši od Acronijevega, je g. Ohno spoznal, da je bila takrat ameriška produktivnost devetkrat večja od japonske. Ker ni verjel, da je ameriški delavec devetkrat sposobnejši od japonskega, se je spraševal, če ni slednji pri svojem delu obremenjen z odvečnimi aktivnostmi (Muda – odvečne aktivnosti, ki ne prinašajo koristi). Spoznal je, da Japonci ne bodo nikoli dohiteli Američanov, če jih bodo pri delu samo slepo kopirali. Tedanje obdobje je bilo za poslovanje Toyote še posebej težko, saj se je morala znebiti tudi velike zaloge zaradi recesije neprodanih tovarnjakov. To je navedlo Ohnoja na idejo, da mora razviti proizvodni koncept, ki ne bo dopuščal proizvodnje na zalogo in bo hkrati znižal stroške proizvodnje.

Povsem je preobrnil dotlej ustaljeni model proizvodnje, v katerem proizvodnja neke linije potiska (Push) material naprej vzdolž procesa ter sili k delu naslednje linije. Prišel je do vlečnega (Pull) sistema, katerega bistvo je, da se proizvodni postopek začne šele, ko prispe kupčevo naročilo. Tako končna proizvodna linija proizvede samo naročeno količino, vse predhodne pa proizvedejo samo toliko, kolikor od njih "potegne" naslednja linija v procesu. Količina potrebnega dela se prenaša nazaj k predhodnim postopkom po vlečnem principu. Po tej analogiji je pričel tudi s preurejanjem strojev v

Kazalci učinkov JIT sistema iz najnovejše knjige

(The Third Kaizen Book) g. Masaaki Imaia, predsednika KAIZEN Instituta, ZDA :

1. Prihranek proizvodnih stroškov 20-50% (v 1 - 3 letih)
2. Zmanjšanje medfaznih zalog do 10% (v 2 letih)
3. Zmanjšanje končnih zalog na 30-50% (v 4 letih)
4. Zmanjšanje zaposlenih v logistiki, transportu, kontroli proizvodnje in planiranju proizvodnje na 30% (v 4 letih)
5. Skrajšanje proizvodnega časa na 10% (v 3 letih)
6. Znižanje (letnih) investicij v opremo na 30-50% (v 3 – 5 letih)
7. Zmanjšanje izmeta in ponovnih obdelav na 10% (v 2 letih)
8. Znižanje števila nadzornikov v proizvodnji za 30% (v 3 letih)
9. Zmanjšanje prostorkih potreb na 25-50% (v 3 letih).

proizvodnih halah, tako da so lahko isti delavci sledili toku materiala od stroja do stroja (Flow princip). KANBAN je bil uporabljen kot način komunikacije in logistike med postopki, kar je v veliki meri zmanjšalo nadzor in vpliv vodstvenega kadra. V končni fazi sta se koncepta Pull in Flow izkazala za zasnovo revolucionarnega proizvodnega koncepta Just In Time (JIT), ki so ga kasneje poimenovali prav po Toyoti. Mnogi teoretiki danes pravzaprav govorijo samo o dveh proizvodnih konceptih : tradicionalnem in JIT.

Ena od pglavitnih odlik JIT proizvodnje je nenehno zmanjševanje nepotrebnih dejavnosti (Muda), ki ne dodajajo vrednosti, povzročajo pa stroške. Tako lahko gledamo na uvajanje JIT strategije kot na investicijo za povečanje dobička. Kot strategija JIT ne obsega samo proizvodnje, pač pa tudi ostale funkcije upravljanja kot so prodaja in marketing, tehnološki in tehnični R&R, vodenje kakovosti, logistika, nabava in administracija. Je poslovna strategija celotnega podjetja ali celo združenja podjetij, ki poleg slehernega vključuje zaposlenega ne glede na položaj in funkcijo vključuje v proizvodni proces tudi zunanje partnerje – kupce, distributerje in dobavitelje. Z drugimi besedami, na JIT je treba gledati kot na

strategijo vodenja in kulturo podjetja in ne samo kot na njegovo proizvodno strategijo.

In kje je tu podobnost z Acronijem? Bivši jugoslovanski trg je bil dovolj velik, da je prevzel vso našo proizvodnjo, zaradi njegove nezahtevnosti pa kvaliteta naših proizvodov nikoli ni bila problematična. Če so stroški dela presegli prodajne učinke, nam je tako ali drugače priskočila na pomoč država. Izvažali smo predvsem zato, da smo ustvarjali devizne viške, ki so končali v državni blagajni. Zato tudi stroški izvoza nikoli niso bili vprašljivi. Ni treba posebej poudarjati, da se je z osamosvojitvijo socialno varno, čeprav garaško življenje jeseniškega jeklarja dramatično spremenilo. Do vratu smo se znašli v blatu, iz katerega se nam je uspelo izvleči šele pred tremi leti.

V naslednji številki bomo v luči zgornjih ugotovitev podrobneje spregovorili o Acronijevi zgodbi o uspehu.

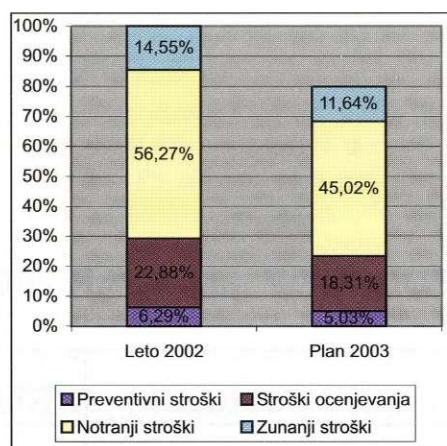
NA

SEZNAM REALIZIRANIH KORISTNIH PREDLOGOV - JANUAR 2003

EMŠKP	NAZIV KORISTNEGA PREDLOGA - (SKI postopek)	PRIJAVA
DS - Nujno zlo - VV / PC VP		
0163/03	Elektromagnetna sklopka kvarto motorne naprave - Blooming	10.01.2003
0164/03	Zaboj za talino pri rezanju na sekatorju	10.01.2003
0167/03	Menjava vstavkov delovnih valjev - Steckel	29.01.2003
DS - Tevebajski - VV / PC VP		
0165/03	Podstavek za delovne valje - Steckel	23.01.2003
0171/03	Izdelava kratkostične bakrene plošče za pritrditev priključnih kablov	31.01.2003
Kaskaderji - VV / PC VP		
0168/03	Mazilni sistem - mast 2	30.01.2003
0169/03	Program.izvedba dodat.markerja in uporaba funkc.SM in RM - PLC 6	30.01.2003
0170/03	Zaščita stikala obračalca - Blooming	30.01.2003
DS 46 - HP		
0160/03	Tračnice vozička - vstopni voziček linije SSAP	10.01.2003
0161/03	Ventilatorji za hlajenje pločevine in odpihovanje škaje	10.01.2003
0162/03	Sekalniki odrezkov, mazanje ležajev v reduktorju	10.01.2003
DS 38 - HP		
0166/03	Montaža konzol za pomik izstop.vratic - pretesnit.in prilag.tesnil.letve	29.01.2003
DS Sack linija - PC PDP		
0157/03	Distančniki za določitev razmika lesa	06.01.2003
0158/03	Pove čanje pritiska zraka pri graviranju plošč	06.01.2003
0159/03	Zamenjava prekritja Drever peči	06.01.2003

OBVLADOVANJE PROBLEMOV

Kot enega od glavnih ciljev za doseg pozitivnega poslovanja v letu 2003 je poslovodstvo določilo 20-odstotno zmanjšanje stroškov (ne)kakovosti. Cilj bo možno uresničiti le z učinkovitim obvladovanjem težav v procesih. Vemo, da zanemarjanje, podcenjevanje in neučinkovito reševanje majhnih težav običajno vodi v večje. Reševanje večjih težav pa zahteva večje stroške. Neskladnosti, ki povzročijo zaplete pri kupcu, niso samo cenovno najdražje. Vplivajo tudi na prihodnje poslovno sodelovanje s kupcem in imajo lahko večje negativne posledice.

Iz specifikacije stroškov v grafu je razvidno, da največji delež stroškov v Acroniju predstavljajo notranji stroški. To so stroški dodelav, internih reklamacij, slabših izplenov, preklasifikacij...

Po zgled v avtomobilsko industrijo

Obvladovanje notranjih težav vodi v izboljšave procesov. S tem postaja celotno poslovanje učinkovitejše in v končni fazi uspešnejše.

To so v zadnjih letih nedvomno dokazali v avtomobilski industriji. Dobavitelji avtomobilске industrije, ki so že pridobili certifikat skladnosti, s katerim od nacionalnih standardov (najpogostejši so francoski EAQF, nemški VDA 6.1, in ameriški QS 9000), sedaj nadgrajujejo svoje sisteme kakovosti z zahtevami iz novega tako imenovanega **integralnega avtomobilskega standarda ISO/TS 16949**. Ta standard temelji na izhodiščih standarda kakovosti ISO 9001, ob upoštevanju posebnih – praviloma strožjih – zahtev avtomobilске industrije. Standard je nastal v sodelovanju med ISO in IATF. Člani International Automotive Task Force so evropski in ameriški proizvajalci avtomobilov, nacionalne oz. regionalne organizacije dobaviteljev avtomobilске industrije in nekateri proizvajalci tovarnjakov.

Načela in zahteve avtomobilskega standarda ISO/TS 16949 lahko v vsakdanji praksi s pridom uporabijo tudi tiste organizacije, ki (še) ne delajo za avtomobilsko industrijo.

Omenjeni standard posveča veliko pozornost preventivi. Proces reševanja težav imajo natančno dokumentiran, sledljiv in dokazljiv.

Z namenom, da bi v našem poslovnem sistemu na področju obvladovanja težav postali učinkovitejši, smo v začetku februarja organizirali seminar: **»METODE REŠEVANJA PROBLEMOV IN METODE STALNIH IZBOLJŠAV«**.

Predaval nam je Tadej Šircelj (fotografija zgoraj), strokovnjak z desetletnimi izkušnjami na področju obvladovanja zahtev kakovosti v avtomobilski industriji (Revoz, Saturnus Avtooprema).

Pridobljena teoretična in praktična znanja bomo aplicirali v naš sistem vodenja.

Seminar bomo ponovili 25. februarja 2003.

Prva skupina na seminarju.

Kratko vsebino seminarja si lahko ogledate na naši intranetni strani.

Maja Prestereš

RETROFIT NC2 ZAKLJUČEN

V PDP smo začeli z obratovanjem na prvem obnovljenem kombiniranem (plazma/avtogen) rezalniku NC2. Podjetje mgm je ob asistenci naših vzdrževalcev na napravi obnovilo, oz. zamenjalo vse vitalne sklope in dele. Tako npr. so zamenjani vsi pogonski motorji, krmilje, operacijski sistem za upravljanje naprave, električni in plinski vodi, nosilci gorilcev, avtogeni gorilci, naprava za mehčanje vode itd. S postavitvijo naprave za odvod in filtriranje strupenih par ter odpraševanje, pa smo rešili pereče ekološko vprašanje in na ta način na svojem področju zadostili tudi okoljskim ciljem podjetja.

Naprava 30. decembra 2002.

Za podporo oz. odobritev izvedbe se v tem trenutku na prvem mestu zahvaljujem poslovodstvu podjetja, ki nam je zaupalo in omogočilo uresničitev te ideje, ter oddelkoma nabave ter financ za uspešno vodenje in usklajevanje do

Sodoben operaterjev panel.

podpisa pogodbe. Ta predstavlja najekonomičnejšo in najhitrejšo možno obnovo - t.i. retrofit naprave.

Zahvaliti pa se moram tudi ali pa predvsem strojnemu in elektro vzdrževanju Javornik ter elektronikom RTA. Vsi so s svojim strokovnim znanjem in poznavanjem naprave, ter z znano pripravljenostjo delati preko rednega delovnega časa odločilno pripomogli, da smo z delom lahko začeli na pogodbeno določen dan.

Uspešen začetek obratovanja.

V nadaljevanju meseca nas čaka, oz. smo že sredi obnove avtogenega rezalnika. Zaradi manjšega obsega potrebnih del in poznanega principa ter načina (napravi sta si v osnovi podobni), poteka sama obnova dosti hitreje.

Igor Pust

VARILNIK PLASMA-MIG ŽE POSKUSNO OBRATUJE

Izdelava opreme je potekala po predvidenem terminskem načrtu. Predviden začetek montaže v oktobru pa je bil zaradi težav pri zagotavljanju medfaznih zalog nerjavnih trakov premaknjen za tri mesece.

Sredi novembra 2002 je v Acroni prispela oprema firme OXYTECHNIK, ki smo jo ustrezno uskladiščili do začetka montaže prve dni januarja 2003.

Za montažna dela smo izbrali izvajalca - družbo PILASTER d.o.o., ki je prevzela izvedbo vseh gradbenih del ter strojnih in elektro instalacij. Izkop grabene jame so začeli že v novembru lani ker je bilo potrebno ohraniti obstoječe kabske povezave v temelju linije CBL. Zaradi tega je večji del izkopa potekal ročno. Demontaža obstoječe opreme in dokončanje temelja z nosilno konstrukcijo je bilo izvedeno med božično-novoletnimi prazniki. Sledila je postavitve opreme na pripravljene lokacije in izvedba vseh strojnih in elektro instalacij pod nadzorom strokovnjakov družbe OXYTECHNIK.

Z veliko angažiranostjo zaposlenih na CBL, izvajalcev del, nadzornikov in odgovornih v PC Hladna

predelava je uspelo izpeljati montažo brez večjih motenj proizvodnje na liniji CBL.

Prvo testno varjenje kolobarjev z novo opremo je bilo izvedeno 15. januarja 2003, kar smo potrdili z podpisom protokola o uspešnem zagonu stroja teden dni kasneje. Nadaljevanje dela je bilo posvečeno optimalnim nastavitvam stroja, testiranju varov in valjanju varov na ZRM valjarskem stroju ter izdelavi pomožne opreme.

Prvi uspešno izvaljani 16-tonski svitki varjenih trakov potrjujejo osnovne cilje projekta: izboljšanje izplena hladne predelave in povečanje produktivnosti ZRM valjarskega stroja.

Velika pozornost je namenjena neposrednemu izobraževanju na stroju – usposabljanju varilcev CBL in vzdrževalcev, kar je zelo pomembno za prihodnje uspešno delo, ko neposredne pomoči strokovnjaka ne bo več.

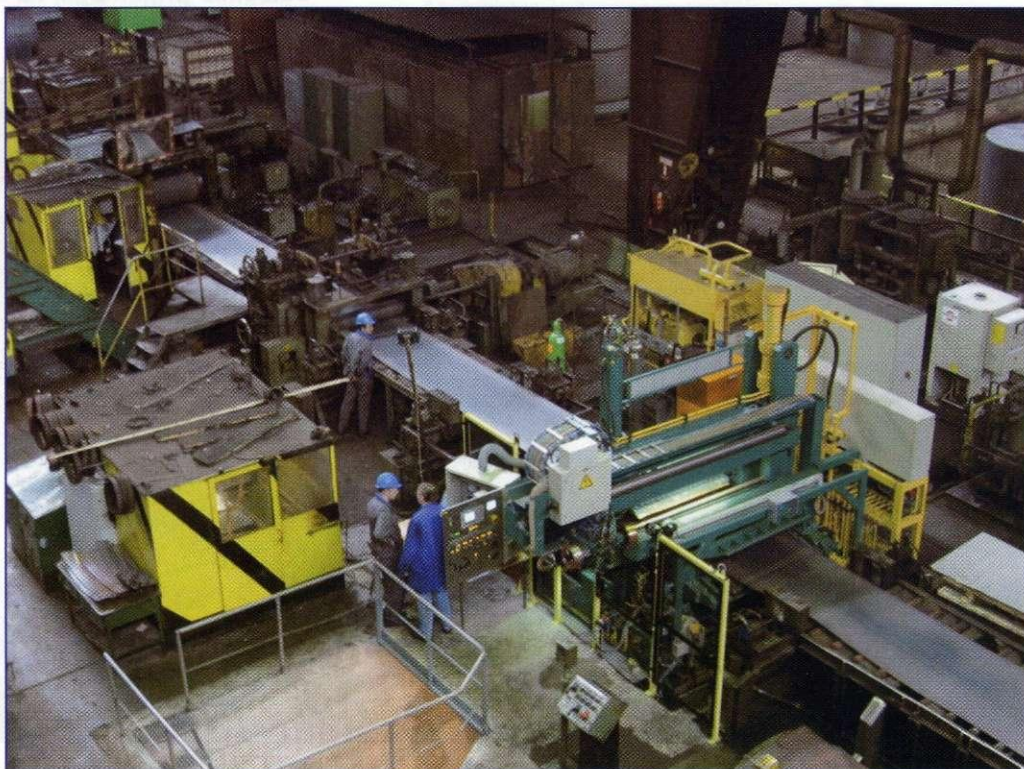
Montažna dela so bila izvedena v okviru pogodbenih določil in sprotih dogovorov. Tako strokovno, rokavno kot stroškovno lahko ocenimo montažo kot uspešno in predstavlja pozitivno izkušnjo za podobne projekte v prihodnje.

Dobavitelji opreme nam dolgujejo še tehnično dokumentacijo v smislu Projekta izvedenih del (PID), kar predstavlja zadnjo stopnjo pred poravnavo pogodbenih obveznosti in zaključkom projekta.

Na koncu bi se rad vsem, ki so sodelovali in pomagali pri izvedbi projekta, iskreno zahvalil.

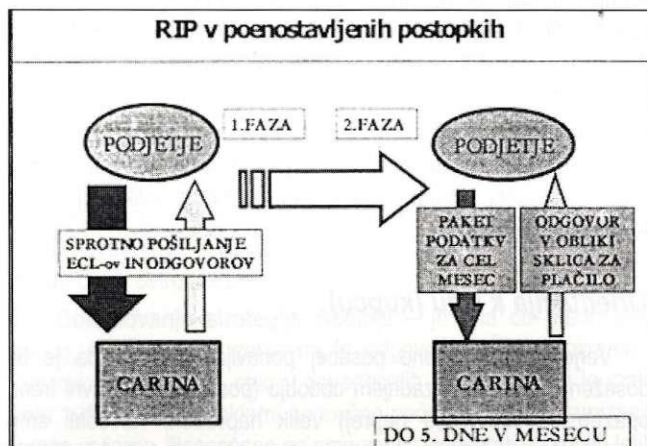
Matija Urh

Pogled na novo napravo z žerjavne proge.

UVEDBA RAČUNALNIŠKE IZMENJAVE PODATKOV (RIP) S CARINO NA NABAVI IN PRODAJI

Januarja smo pridobili dovoljenje za RIP (računalniško izmenjavo podatkov) z Generalnim carinskim uradom, kar nam je omogočilo, da smo s 1. februarjem 2003 tudi dejansko začeli izvajati računalniško izmenjavo podatkov s carinskim informativnim sistemom (CIS). In kaj je izmenjava podatkov s carino? Gre za dograditev sistema carinjenja na podlagi knjigovodskih vpisov oz. tako imenovanega hišnega carinjenja, ki ga v Acroniju izvajamo že od leta 1997. Pri izmenjavi podatkov s carino odpade druga faza, ko smo vsak konec meseca vso dokumentacijo oddali špediterju – Intereuropi Jesenice, ki je v našem imenu vložila carinsko deklaracijo. Carinske deklaracije sedaj dnevno izpolnjujemo sami in jih po elektronski pošti pošiljamo v CIS. Konec meseca pa deklaracije preteklega meseca potrdimo s seznamom poslanim v CIS.

Glede na to, da se pri RIP-u izognemo špediterju, nam RIP prinaša velike prihranke pri špediterskih stroških. Za ilustracijo: v letu 2002 smo za špediterske stroške na uvozni strani

Rado Repe - glavni za hišno carinjenje.

namenili 11,69 milijonov SIT. Pričakujemo pa, da se bodo v letu 2003 le-ti zmanjšali za 65 %, saj se omenjenega postopka poslužujemo pri uvozu večjega dela strateških surovin. Izjema so določeni materiali, ki so uvrščeni na spisek nevarnih kemikalij, za katere smo v fazi pridobivanja ustreznega dovoljenja sanitarnega inšpektorja.

RIP-a se prav tako poslužujejo tudi na izvozni strani, kjer postopek poteka podobno. Na izvozu postopek carinjenja na podlagi knjigovodskih vpisov in izmenjave podatkov s carino, uporabljajo za vse izvozne pošiljke s tovarnjaki. Tako se tudi na izvozni strani odražajo podobne prednosti in prihranki.

Poleg zmanjšanja špediterskih stroškov pa RIP prinaša še naslednje prednosti:

- dokumenti (npr. fakture) ostajajo v podjetju – s tem je tajnost podatkov zagotovljena,
- odpade kopiranje dokumentacije za špediterja oz. carino,
- ni dodatnih poti v carinarnico oz. k špediterju,
- podjetje dobi najavo tovarnjaka takoj, ko le-ta prestopi slovensko mejo.

Ker smo trenutno šele v začetni fazi izvajanja izmenjave podatkov, imamo še nekaj začetnih težav, za katere pa upamo, da jih bomo v sodelovanju z oddelkom informatike rešili v najkrajšem možnem času.

MK

PREDSTAVITEV SLUŽBE »KAKOVOST IN RAZVOJ«

Februarja je bila v Acroniju ustanovljena nova služba z imenom **KAKOVOST IN RAZVOJ – »KR«**, v katero sta vključena sektorja Razvoj in raziskave (RR), Tehnična kontrola (TK) ter tehnologija iz profitnega centra Vroča predelava.

Glavni razlogi za oblikovanje te službe so bili sledeči:

Združiti oziroma povezati strokovne potenciale Acronija iz različnih dejavnosti tako, da bodo delovali čim bolj usklajeno. Usklajeno delovanje strokovnjakov različnih področij, katerih znanje in izkušnje se med seboj dopolnjujejo, lahko omogoči boljše obvladovanje proizvodnje, hitrejše reševanje težav in hitrejše uvajanje novih izdelkov ali prilagajanje izdelkov iz utečene proizvodnje novim zahtevam naših kupcev.

Preteklo krizno obdobje (10 – 15 let) je pustilo svoj pečat. Pri izpolnjevanju zahtev po zmanjševanju števila zaposlenih je Acroni zapustilo tudi več starejših kolegov – strokovnjakov z bogatimi izkušnjami, priliv novih mladih kadrov pa je bil slab. Študij tehnike in naravoslovja, zlasti pa še metalurgije, je v splošnem za mlade nezanimiv, zato se za te poklice bolj poredko odločajo. Po drugi strani pa tudi zaposlitev v obdobju globoke krize jeklarske dejavnosti na Jesenicah (med leti 1985 – 1999) ni bila videti perspektivna in za mlade strokovnjake tudi nezanimiva.

Zato je bila sprejeta ideja, da čim več še obstoječih strokovnih potencialov (različne generacije) povežemo v organizacijsko strukturo, ki bo bolj učinkovita pri izpolnjevanju skupnih ciljev ter bo omogočala lažje medsebojno prenašanje in dopolnjevanje znanja in izkušenj.

KR, ki združuje RR, TK in tehnologe PCVP (Jeklarna in Vroča valjarna), je povezana tudi s tehnologijo PCHP in PCPDP, in sicer preko tehnoloških »teamov«. Oblikovani so štirje tehnološki »teami«, ki bodo bolj podrobno predstavljeni v prihodnosti. Ti »teami« so:

- team za izdelke iz nerjavnih jekel,
- team za elektro pločevine,

- team za izdelke iz konstrukcijskih jekel in jekel za poboljšanje,
- tem za strategijo.

Poleg navedenih se po potrebi sproti oblikujejo dodatni teami, ki rešujejo aktualne težave, ki se občasno pojavljajo v proizvodnji ali na tržišču.

Trenutno je permanentno aktiven team za problematiko izplena debele pločevine, ki je v zadnje pol leta dosegel izredno pomembne rezultate. Tedensko se sestaja tudi team tehnologov iz PCVP in PCHP, ki tekoče obravnava problematiko kakovosti toplo valjanih trakov in težave, ki se s tem v zvezi pojavljajo v hladni valjarni.

Poleg tehnologov in raziskovalcev zajema novoustanovljena služba KR tudi oddelke kot so: standardizacija, oddelek za fizikalne preiskave, metalografski oddelek, kontrola kakovosti, mehanske preiskave in atestiranje, kemijska služba. Dela teh oddelkov pogosto sploh ne opazimo, čeprav je izredno pomembno tako za redno poslovanje (kontrola kakovosti, izdaja atestov, izdaja tehnoloških predpisov...) kot za razvoj in je vtakano v življenski ritem Acronija. Delo teh oddelkov bomo podrobneje predstavili v prihodnosti.

Prednostna naloga nove službe je predvsem čim bolj povezati obstoječe kadre, istočasno pa jih v sprejemljivih okvirih dopolniti z svežimi mladimi izobraženimi močmi, ki bodo oblikovali razvoj Acronija v prihodnosti.

Orientacija k trgu (kupcu)

Verjetno ni potrebno posebej ponavljati dejstva, da je bil dosežen v Acroniju v zadnjem obdobju (posebej je pozitiven trend opazen od leta 1999 naprej) velik napredek. Povečali smo proizvodnjo in prodajo, hkrati pa smo dosegli tudi izboljšanje strukture izdelkov. Povečali smo prodajo več vrednih izdelkov, pri tem se je najbolj povečala proizvodnja in prodaja izdelkov iz nerjavnih jekel. Poslovanje je postalo uspešnejše in nam je odprlo vrata za povečana vlaganja, ki pomenijo odpravo ozkih grl tako v tehnološkem (izboljšanje kakovosti) kot tudi proizvodnem (količinskem) smislu. Zavedati se je treba, da doseženi rezultati še ne zagotavljajo preživetja na dolgi rok. Biti moramo še boljši in predvsem zanesljivejši, naši izdelki morajo postati še kakovostnejši. To je edin način, da bomo uspešni tudi v prihodnje. V tem okviru je naloga KR, da sledi zahtevam kupcev in trga, sledi dosežkom naše konkurence in njihovega razvoja ter skuša te trende vtakati v razvoj v Acroniju in razvoj izdelkov, ki jih ta ponuja na trgu. V tem kontekstu se pojavljajo naloge, ki jih je potrebno reševati dnevno (serviranje

Jožef Triplat, univ. dipl. inž. metalurgije

Kot pripravnik s fakultetno izobrazbo se je leta 1981 zaposlil na Raziskovalnem oddelku. Po končanem pripravništvu je začel delati kot raziskovalec. Bil je tudi vodja tehnološkega razvoja in raziskav na istem oddelku. Aprila 1981 je bil premeščen v novo jeklarno, zaupane pa so mu bile naloge tehnologa procesa. Nazivi delovnih mest so se večkrat menjali, vsebina pa se je dopolnjevala. 1.1.2001 je prevzel odgovorno mesto pomočnika direktorja za tehnologijo, ki ga je opravljal do konca letošnjega januarja, ko je postal direktor za kakovost in razvoj.

vseh kupcev, vsaka pošiljka mora ustrezati njihovim zahtevam), občasno (reševanje reklamacij, presoje, izobraževanje...), na srednji rok (optimiranje tehnoloških postopkov, razvoj novih in izboljševanje kakovosti obstoječih izdelkov, sodelovanje s PC pri izboljšanju tehnološke opreme in postopkov z izvedbo manjših naložb ...) in dolgoročno – vizija razvoja Acronija. Z vizijo predvidimo strateške usmeritve za naslednjih 15 ali 20 let, ki se oblikujejo v soglasju z lastnikom; temelje in vizijo pa je potrebno v prvi vrsti pripraviti doma z lastnimi kadri in znanjem.

V okviru ažurnega odziva na zahteve trga smo preoblikovali tudi delovanje »Kvalitetne konference«, ki smo ji skušali dati večjo vlogo. Kvalitetna konferenca

(v nadaljevanju »KK«) predstavlja »NAJVIŠJI ORGAN SPREJEMANJA IN POTRJEVANJA STROKOVNIH ODLOČITEV V ACRONIJU«. Konferenca je organizirana enkrat tedensko, ob torkih ob 13 uri. Prisotni so dir. PC-jev, dir. KR, vodja RR, vodja TK, svetovalec direktorja KR, glavni tehnologi oziroma pomočniki za tehnologijo PC-jev, vodje strokovnih teamov, predstavnik prodaje in logistike. Prodaja, kot ključni element tedensko na kratkem srečanju obvešča direktorja KR o najbolj perečih težavah pri kupcih, ki se nato obravnavajo na KK, kjer se sprejemajo tudi ustrezni sklepi ali ukrepi. Poudarek je na reševanju konkretnih zapletov, določanju nalog in osebnih zadolžitvev.

V tej priložnosti vabim vse, ki se dnevno srečujete z množico težav v proizvodnji, katerih reševanje ni v vaši moči, vas pa »bolijo«, da nanje opozorite tudi tako, da pošljete elektronsko sporočilo na naslov mscap@acroni.si. Problematiko bomo obravnavali in jo v največji možni meri skušali rešiti, vedno pa boste dobili ustrezno povratno informacijo.

Odblikovanje strategije Acronija – je ena od prednostnih nalog, ki je izredno zahtevna in odgovorna. Če se ozremo v preteklost vidimo, da smo v devedesetih letih investirali le malo: leta 1995 zgradili v jeklarni ponovno peč in izvedli modernizacijo vroče valjarne. Pospešeno pa smo začeli investirati v zadnjih letih. Pospešeno vlagamo v odpravo ozkih grl, posodabljanje iztrošene opreme, izboljšanje varnosti pri delu, reševanje ekološke problematike in v povečanje proizvodnje nekaterih pririzvodov (debele pločevine, elektroplacvine). Vsa ta vlaganja in razvoj so v kontekstu strategije Acronija, ki želi povečati prodajo izdelkov z večjo dodano vrednostjo.

Konkurenca na trgu jekel je zelo velika, lahko tudi rečemo kruta. Če bomo želeli ostati konkurenčni, bomo morali ustvariti pogoje za čim učinkovitejšo proizvodnjo. V jeklarni se temu cilju z že izvedenimi naložbami in z naložbami, ki so v teku, približujemo. Problematična pa ostaja vroča valjarna, ki bo morala doživeti najkorenitejše spremembe, da bo sposobna zagotoviti predelavo vsega odlitega jekla, predvsem pa da bodo toplo valjani izdelki konkurenčne kakovosti.

Kot zaključek naj navedem dejstvo, da je zahteva po kakovostnih izdelkih danes samoumevna in da neakovostnih izdelkov trg ne sprejema. Če na tem segmentu »padeš«, te na trgu preprosto ni več. Dobavitelja pa se ne ocenjuje le po kakovosti izdelkov, pač pa je pomembna tudi njegova zanesljivost. To pomeni, da moramo biti vedno sposobni dobaviti kakovosten izdelek v dobavnih rokih in cenovnem razredu, da je za kupca to sprejemljivo. Nezanjsljivost – enkrat dobro, drugič slabo – je zelo slaba popotnica.

Zato zagotavljanje kakovosti ni le formalna naloga novo oblikovane službe KR, pač pa se mora njen pomen zasidirati v

zavesti vsakega posameznika v Acroniju. Zgradimo lahko najnovejše naprave in uvedemo najmodernejšo tehnologijo, pa nam to ne bo kaj prida pomagalo, če se ne bomo zavedali, da je uspeh družbe v 80 % odvisen od ljudi, od njihove volje in zavesti, od motiviranosti, znanja, izkušenj, delavnosti in le 20 % od opreme, strojev in naprav. To pogosto pozabljamo in premalo poudarjamo. Je pa tudi res, da gre eno z drugim – boljše poslovanje, boljše delovno okolje, pogoji, nagrajevanje, motiviranje... Kakorkoli, v zadnjih nekaj letih smo dokazali, da znamo in zmoremo narediti veliko. Začeto je treba nadaljevati in uspeh ne bo izostal. Pri tem pa se bomo sodelavci KR potrudili po svojih najboljših močeh, da dosežemo postavljene cilje. Trudili se bomo biti dober sogovornik, ki bo znal prisluhniti potrebam proizvodnje in prodaje, kot tudi lastniku in vodstvu družbe.

Redno se bomo oglašali tudi v Novicah in predstavljali aktivnosti, ki se dogajajo v Acroniju na našem področju delovanja.

Direktor KR
Jožef Triplat

PODPIS POGODBE O ZAVAROVANJU TERJATEV

V mesecu februarju je glavni direktor SŽ Acroni dr. Vasilij Prešern podpisal s predsednikom uprave Slovenske izvozne družbe g. Marjanom Kramarjem pogodbo o dolgoročnem sodelovanju na področju zavarovanja terjatev. Ne glede na to, da Acroni ni imel v zadnjih letih večjih škodnih primerov iz naslova neplačil, kar pripisujemo dejstvu, da imamo dolgoročne kupce in skrbno izterjavo, smo se odločili, da tudi na področju izterjave poizkušamo zmanjšati rizičnost poslovanja. Zavarovanje sicer pomeni dodaten strošek, hkrati pa dviguje naš poslovni ugled pri bankah, poslovnih partnerjih ter dviguje vrednost podjetja v očeh potencialnih novih lastnikov Acronija.

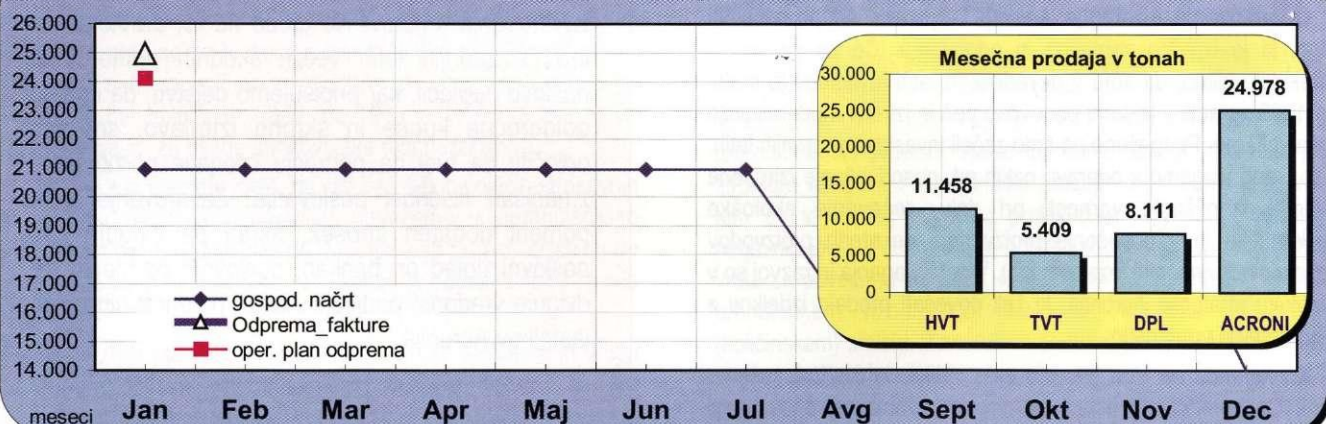
Ljubo Osovnikar

	NERJAVNA			JEKLA ZA ELEKTROPLOČEVINO						MALOGLJ. in			KON.LEGIR. in			SKUPAJ		
	JEKLA			DINAMO			ELMAG			NAVAD. KON. JEK.			JEKLA za POBOLJ.					
	realiz.	plan		realiz.	plan		realiz.	plan		realiz.	plan		realiz.	plan		realiz.	plan	
	ton	ton	%	ton	ton	%	ton	ton	%	ton	ton	%	ton	ton	%	ton	ton	%
JEKLARNA , PROGA																		
JEKLARNA	9.103	5.760	158	8.662	7.600	114	2.211	3.000	74	9.310	11.000	85	2.750	3.140	88	28.668	30.500	94
VALJARNA	10.195	6.280	162	7.264	6.700	108	1.972	2.700	73	10.422	9.320	112	2.876	3.000	96	28.622	28.000	102
IZDELKI ...PROIZVODNJA																		
HVT	1.605	1.600	100	4.890	4.700	104	2.102	2.100	100	626	500	125	1.010	1.000	101	10.233	9.900	103
TVT	858	900	95	-32						3.713	3.500	106	363	400	91	4.902	4.800	102
DPL	2.855	2.700	106							4.526	4.000	113	785	800	98	8.165	7.500	109
ACRONI	5.317	5.200	102	4.858	4.700	103	2.102	2.100	100	8.865	8.000	111	2.158	2.200	98	23.300	22.200	105
IZDELKI ...ODPREMA v tonah																		
HVT	1.996	1.900	105	5.449	5.000	109	2.206	2.300	96	586	500	117	1.221	1.100	111	11.458	10.800	106
TVT	860	800	108	-32						4.075	3.900	104	505	500	101	5.409	5.200	104
DPL	3.161	3.100	102							4.126	4.100	101	825	900	92	8.111	8.100	100
ACRONI	6.018	5.800	104	5.417	5.000	108	2.206	2.300	96	8.786	8.500	103	2.551	2.500	102	24.978	24.100	104
IZDELKI ...ODPREMA v EUR x 1000																		
HVT	3.462	3.427	101	2.414	2.276	106	913	935	98	264	222	119	713	648	110	8.317	7.992	104
TVT	1.184	1.144	104	-12						1.226	1.183	104	232	232	100	2.628	2.559	103
DPL	5.444	5.368	101							1.436	1.432	100	465	516	90	7.339	7.317	100
ACRONI	10.090	9.939	102	2.402	2.276	106	913	935	98	2.925	2.838	103	1.411	1.397	101	18.314	17.868	102

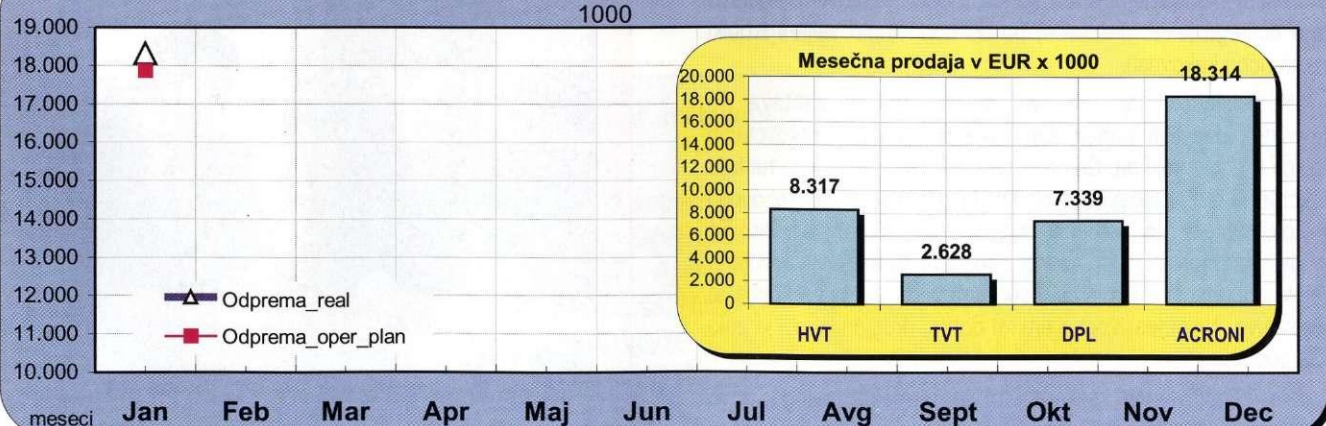
DOSEGANJE ODPREME ACRONI V PRIMERJAVI Z NAČRTOM

v tonah

DOSEGANJE ODPREME ACRONI V PRIMERJAVI Z OPER. PLANOM

v EUR x 1000

PROIZVODNJA V JANUARJU

V prvem mesecu novega leta smo bili uspešni, dosegli smo rekordno proizvodnjo 23.300 ton končnih izdelkov, kar je 5 odstotkov več, kot smo načrtovali, in 10,9 odstotka več od predvidenega v gospodarskem načrtu. Velik obseg proizvodnje v januarju in pa tudi zaloge končnih izdelkov iz meseca decembra smo z velikim angažiranjem prodaje uspeli odpremiti. Dosegli smo rekordno odpremo 24.978 ton končnih izdelkov.

Profitni center Vroča predelava

Jeklarna s proizvodnjo 28.668 ton kakovostnih slabov ni dosegla visoko zastavljenega cilja. Precejšnje motnje v proizvodnji so posledica zimskih razmer. Zaradi snežnega in zmrznjenega vložka smo imeli občasno več eksplozij pri zakladanju peči ter posledično zastoje zaradi popravila poškodb. Veliko težav, se je pojavljalo tudi pri vlivanju zaradi zamrzovanja jekla med vlivanjem, zaradi česar je izplen slabši. Večje zastoje so povzročile okvare odpraševalne naprave ter dovodov električne energije. Odpraševalna naprava ne obratuje optimalno in se občasno pojavlja močna zaprašenosť livne hale. Izdelan je program ukrepov za povečanje učinkovitosti odpraševanja, ki predvideva zaključek aktivnosti do sredine marca.

Izplen v Jeklarni je za 0,9 odstotka nižji od načrtovanega. Specifične porabe so nekaj višje od pričakovanih.

Proizvodnja **Vročje valjarne** je v januarju znašala 28.622 ton. S to proizvodnjo smo presegli 2 odstotka visoko zastavljen operativni načrt kljub daljši okvari valjavskega ogrodja bluming in okvari hladnega navijalca štelok ogrodja. S hitrimi spremembami programa in hitro sanacijo okvar s strani vzdrževalcev so bili zaradi okvar zastoji minimalni. Odlične rezultate sta dosegli v januarju dnina 2 in dnina 3, ki je četrtega januarja prevladala 100 slabov v trakove, kar do sedaj ni uspelo še nobeni dnini. Ista dnina je enajstega januarja prevladala 130 slabov v debelo pločevino in s tem popravila rekord 2 dne - 123 slabov.

Profitni center Predelava debele pločevine

Dosežena proizvodnja končnih izdelkov je znašala 8.166 ton, kar je 9 odstotkov več od operativnega načrta. Dosežena letošnja januarska proizvodnja je daleč najvišja v obdobju zadnjih pet let. Zelo zanesljiva proizvodnja NC3 plazemskega rezalnika je popolnoma nadomestila izpadlo proizvodnjo na NC2 rezalniku vsled rekonstrukcije, ki bo končana v začetku februarja. Rekonstrukcija stropa Ebner peči, ki je bila izvedena v decembru pa je ob zelo zanesljivem obratovanju Drever peči omogočila kontinuirano izvajanje toplotnih obdelav, s skupaj le 4 odstotki nepredvidenih zastojev. Večjih nepredvidenih zastojev zaradi okvar nismo beležili, kar je ob redni oskrbi z vložkom in izboljšani kakovosti nerjavnega vložka omogočilo preseganje proizvodnega plana. Januarski izplen je dober in je za 0,4 odstotka višji od načrtovanega. Za malenkost nižji od načrtovanega je le izplen navadne konstrukcijske pločevine, pri vseh ostalih grupah pa je presežen. Potroški energije so doseženi v okviru načrtovanih ciljev.

Profitni center Hladna predelava

V januarju je bil načrt končne proizvodnje dokaj visok, vendar je bila dosežena proizvodnja toplo valjanih trakov presežena za 2 odstotka, hladno valjanih trakov pa za 3 odstotke. Večinoma so vse proizvodne linije začele z normalnim obratovanjem že drugega januarja. S 6. januarjem se je začela montaža novega varilnika v linijo CBL, posledično pa smo imeli zato v januarju 161 ur zastojev. Izpad proizvodnje je bil delno nadomeščen z vzpostavitvijo dodatne izmene na liniji Bronx. Kljub temu je prišlo do pomanjkanja materiala na lužilni liniji SCAP, ki ni obratovala 43 ur, za enako obdobje pa je bilo potrebno ustaviti Regeneracijo.

V sektorju Valjarna-Žarilnica je delo potekalo brez večjih nepredvidenih ustavitvev. Zaradi občasnih elektro okvar na liniji CRNO je bil ob koncu meseca izveden enodnevni remont, skupno pa linija ni obratovala tri dni. Nekoliko večjo težavo predstavlja vzdrževanje zvonastih peči, in sicer predvsem zaradi nezadostne rezerve sevalnih cevi. V sektorju Finalizacija HVT je delo potekalo dokaj normalno, na liniji SISL je bilo razrezano kar 132 ton ozkih nerjavnih trakov. Zaradi povečanja obsega dela je bil v tem mesecu ustanovljen sektor Finalizacija TVT. Na liniji rezanja je delo potekalo dokaj normalno, dočim smo imeli na Bronxu kar nekaj težav z zlomom segmenta dvojnega odvijalnika. Zaradi teh težav in že omenjene montaže varilnika je v drugi polovici meseca potekalo delo v treh izmenah.

Skupni izplen hladne predelave znaša 87,4 odstotkov, kar je enako lanskoletnemu doseganju in za 0,3 odstotke nižji od načrta za letošnje leto. Vzrok je v tem, da smo pri postavljanju načrtovanega letnega izplena upoštevali izboljšanje, kot posledica novega varilnika. V januarju smo v drugi polovici meseca začeli z testnim varjenjem in zato bo pravi učinek viden šele v mesecu marcu. Pri proizvodnji TVT je doseženi izplen za 3,6 odstotka nad načrtovano vrednostjo, in sicer predvsem zaradi velike količine neobrezanega materiala, namenjenega neposredni prodaji. Na področju stroškov so se porabe gibale v okviru načrtovanih vrednosti.

Tehnični direktor
Branko Banko, univ.dipl.inž.

REKORDNA ODPREMA V MESECU JANUARJU 2003

Letošnji januar s 24.979 tonami mesečne odpreme predstavlja rekordni mesec – gospodarski načrt je bil presežen kar za 19 %. Tako odpremo je omogočilo več dejavnikov – proizvodnja konec leta 2002 je zagotovila visoko količino na skladišču, tako da je bilo možno že takoj po novem letu odpremiti veliko količino blaga, po drugi strani pa je dobra proizvodnja v januarju omogočala vsakodnevne visoke odpreme. Rekord je bil dosežen kljub temu, da je bilo odpremljanje nekaj dni ohromljeno zaradi močnega sneženja.

Monika Štojs

KRAJE V ACRONIJU

Žal moramo včasih pisati tudi o neprijetnih stvareh. Tako nas je v novo leto pospremila tudi novica, da se je v obratu Hladne valjarne med božično novoletnimi prazniki zgodila kraja, in sicer so neznano kam izginili več milijonov vredni stroji in oprema izvajalca del ENERGETERM, ki je v obratu hladne valjarne pripravljala temelje za postavitev novega varilnika na liniji CBL. Glede na čas in kraj storitve je utemeljeno sumiti, da so bili v kraji udeleženi naši delavci. Preiskava je v teku, kriminalisti pa so do sedaj že našli določene dokaze, ki kažejo na to, kdo in na kakšen način je bilo dejanje storjeno.

V noči s 30. na 31. januarja 2003 pa so policisti ustavili dva naša delavca, ki sta vsak v svojem vozilu imela kar 480 kg legiranega odpadka. Skupna vrednost odtujenega odpadka znaša 170.000,00 SIT. Odpadek so jima zasegli, zoper oba delavca pa je poslovodstvo začelo postopek izredne odpovedi pogodbe o zaposlitvi, in podalo tudi predlog za kazenski pregon. V družbi se že dalj časa pojavljajo sumi in nekateri indici, da nekateri odvažajo in preprodajajo naš jekleni odpadke, kar se je na žalost v prej omenjeni noči tudi potrdilo. Žal moramo ugotoviti, da sta v tatvino udeležena prav naša delavca. Poslovodstvo bo uvedlo stroge varnostne ukrepe, da se prepreči nadaljnje odvažanje jeklenega odpadka, in zoper morebitne nove storilce strogo ukrepalo.

V Acroniju je 1446 zaposlenih, ki se po svojih najboljših močeh trudijo, da bi družba uspešno poslovala, nekaj posameznikov pa s takšnimi in podobnimi dejanji mečejo slabo luč na družbo, obenem pa se želijo okoristiti z našim skupnim delom in skupnimi napor. Mimo tega pa ne moremo in ne smemo, zato nas je zelo presenetilo stališče sindikata KEI, ki se zavzema za omilitev kazni za storilce.

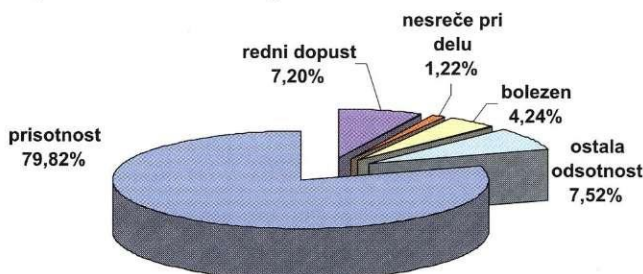
Zavedamo se, da je neraziskanih krajev veliko in da bo vedenje zaposlenih, da dokazana kraja pomeni hujšo kršitev delovnih obveznosti in s tem avtomatično izgubo zaposlitve tudi vplivala na manjši obseg tovrstnih dejanj.

Petra Filipič Špiler

KADROVSKA GIBANJA

ODSOTNOST

V letošnjem januarju smo v primerjavi z lanskim zabeležili za več kot odstotek večjo odsotnost zaradi bolezni. Odsotnost zaradi nesreč pri delu je nižja za 0,2 odstotka, za več kot odstotek je nižja tudi ostala odsotnost. Prisotnost na delu je bila za 0,5 odstotka višja kot lani v istem obdobju.

Ivanka Mavri

JUBILANTI DELA

10 LET:

ALEŠ ČOP

RAZ.IN RAZVOJ

20 LET:

PEJO BOJIČ

VP JEKLARNA

MLADJEN VUKOBRAD

VP JEKLARNA

30 LET:

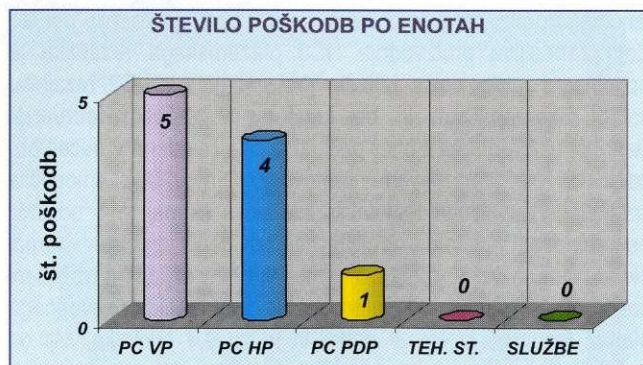
BOJAN VIDMAR

TEHNIČ.KONTROLA

Iskrene čestitke!

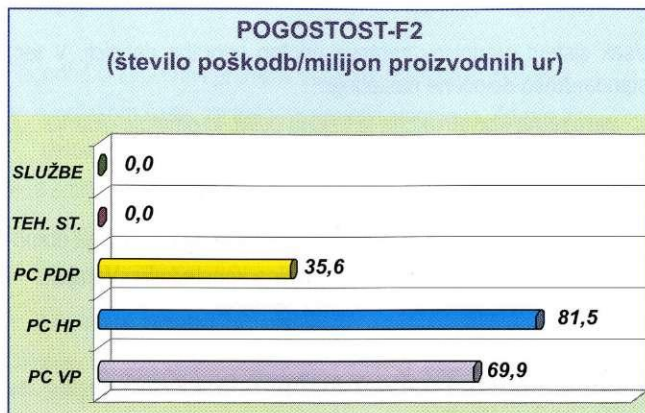
GIBANJE POŠKODB PRI DELU

V mesecu januarju se je pripetilo 10 poškodb pri delu ter ena poškodba na poti. Poškodovani so bili zaradi posledic teh poškodb in posledic poškodb v preteklosti odsotni z dela 244 delovnih dni, to je dobrih 113 dni na poškodbo.

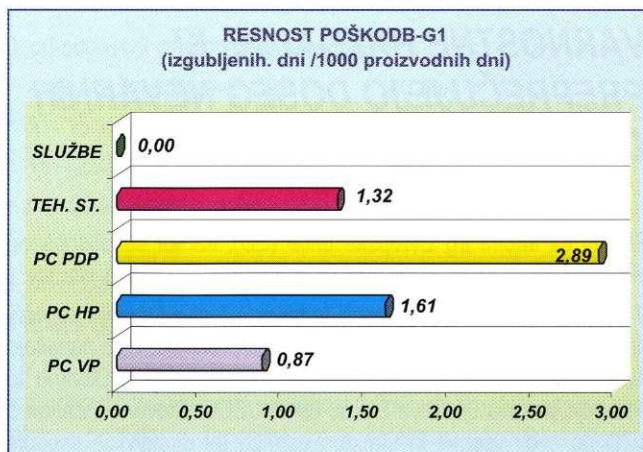

V mesecu januarju 2003 se je pripetilo enako število poškodb pri delu kot lani v istem času.

mesec, leto	PCVP	PC HP	PC PDP	TEH.ST.	SLUŽBE
Januar 2002	4	3	0	3	0
Januar 2003	5	4	1	0	0
Primerjava					

Pogostost (graf in tabela levo) je ta mesec največja v PC HP, sledijo PC VP in PC PDP.

Resnost je največja v PC PDP, sledi PC HP, PC VP, tehnične storitve ter službe.

Sabina Škrjanc

PRVI MAREC - MEDNARODNI DAN CIVILNE ZAŠČITE

Civilna zaščita je namensko organiziran del sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Obsega organe vodenja, enote in službe za zaščito, reševanje in pomoč, zaščitno in reševalno opremo ter objekte in naprave za zaščito, reševanje in pomoč. Civilna zaščita ter druge dejavnosti varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami so humanitarne in nevojaške narave. Z varstvom pred naravnimi in drugimi nesrečami se ukvarjajo državni organi, občine, človekoljubne in druge nevladne organizacije ter posamezniki. Njihovi skupni cilji pa so preprečevanje nesreč ali vsaj ublažiti njihove posledice.

Pri varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami morajo državljani:

- sodelovati v Civilni zaščiti,
- posredovati materialna sredstva, kar je materialna dolžnost,
- se usposobiti za zaščito, reševanje in pomoč.

Vsak državljan RS je obveznik Civilne zaščite, če ne opravlja vojaške dolžnosti ali druge dolžnosti pod pogoji, določenimi s predpisi.

Dolžnost sodelovanja v Civilni zaščiti se prične pri dopolnjenem 18. letu starosti in se zaključi ob 63. letu za moške in 55. letu za ženske (ti lahko nadaljujejo prostovoljno sodelovanje z Civilno zaščito).

Osebe, ki prostovoljno sodelujejo v Civilni zaščiti, imajo pravice in dolžnosti kot drugi pripadniki Civilne zaščite. Pripadnik Civilne zaščite dobi po razporeditvi upravnega organa to je pristojnega za obrambne zadeve oziroma varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, knjižico pripadnika Civilne zaščite.

V Civilno zaščito ne morejo biti razporejeni:

- državljani, ki psihofizično in zdravstveno niso sposobni za delo pri zaščiti, reševanju in pomoči,
- nosečnice,

- matere in samohranilci, z otrokom, ki še ni dopolnil 15. leta starosti. Pripadnik Civilne zaščite je lahko vpoklican na zbor zaradi razporeditve, k uvajanju, dopolnilnem usposabljanju ter k opravljanju nalog zaščite, reševanja in pomoči.

Pripadniki Civilne zaščite ter prostovoljci, ki sodelujejo pri opravljanju nalog Civilne zaščite, reševanja in pomoči, imajo med opravljanjem nalog, usposabljanjem ter izvrševanjem materialne dolžnosti pravico do nadomestila plače oziroma izgubljenega zaslužka za čas odsotnosti z dela, uživajo pa tudi pravice na podlagi predpisov o zdravstvenem, pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Gasilska služba je številčno najmočnejša reševalna služba. Skupaj z gorsko, jamarsko, kinološko in drugimi reševalnimi službami ter Civilno zaščito se povezuje v enoten sistem varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami saj

**Nesreča nikoli ne počiva!
Najbolj udari takrat,
kadar je dolgo ni
in nanjo pozabimo!**

Sabina Škrjanc

VARNOSTNE RAZDALJE, KI PREPREČUJEJO DOSEG NEVARNIH OBMOČIJ Z ZGORNJIMI UDI

Skupni ali enotni trg Evropske unije (EU), kamor se pospešeno vključujemo, zahteva prost pretok: blaga, delovne sile in storitev.

V kolikor hočemo biti v Sloveniji in seveda tudi v Acroniju uspešni na tem trgu, moramo izpolnjevati ustrezne predpise, ki se nanašajo tudi na področje varnosti in zdravja pri delu (VZD). Okvirno to področje pokriva direktiva EU št. 89/391/EEC. Slovenski Zakon o VZD po svoji vsebini in strukturi ustreza tej direktivi in vsebuje temeljno načelo varnosti in zdravja pri delu, **da je delodajalec tisti, ki mora zagotoviti varnost in zdravje pri delu**. Pri izvajanju te zakonske obveznosti moramo upoštevati oz. prevzeti različne in medsebojno povezane predpise.

Standardi so obvezni le, če jih država prevzame.

Med take prevzete standarde spada tudi standard **SIST** (slovenski standard) **EN 294 : 1997**. Določa varnostne razdalje, ki preprečujejo doseg nevarnih območij z zgornjimi udi. S prevzemom tega standarda velja tudi zveza s standardom SIST EN 292 – 1. Osnova za izdajo standarda je vezana na prevzeti standard EN 294. V Sloveniji to področje pokriva Odredbo o varnosti strojev (Ur. l. št. 52/00). Le stroj, ki ustreza vsem standardom, ima lahko tudi ustrezno oznako CE.

Standard SIST EN 294 : 1997 je namenjen predvsem:

- ⇒ **projektantom**, ki morajo zmanjšanje tveganja doseči predvsem z **načrtovanjem**,
- ⇒ **delodajalcu**, ki mora načrtovano varnost **zagotavljati / vzdrževati**,

Ker pa Zakon o varnosti in zdravju predpisuje delavcu, da delodajalca obvesti o pomanjkljivosti, škodljivosti, okvari..., kar bi lahko ogrozilo VZD, je namenjen tudi

- ⇒ **delavcu**.

S tem namenom bomo v nadaljevanju prikazali standard v zgoščenih oblikah tudi z razlago posameznih pojmov.

Pri določanju varnostnih razdalj se upoštevajo najrazličnejši vidiki, kot so:

- predvidljive situacije dosega udov pri uporabi stroja,
- mere človeškega telesa,

- stisljivost, raztegljivost delov telesa in gibljivost sklepa,
- tehnični in praktični vidiki.

Pri vsem se upošteva sedanje stanje tehnike.

Vsak sistem predpisov zahteva enotno uporabo definicij. V tem standardu so določene naslednje:

- ⇒ **varovalna konstrukcija** je fizična ovira, ki omejuje gibanje telesa in/ali njegovega dela.

Včasih smo to imenovali zaščitni pokrov/mreža/stena.

- ⇒ **Varnostna razdalja** je najmanjša razdalja do nevarnega območja, kjer naj bo nameščena varovalna konstrukcija. Varujejo osebe, ki hočejo doseči nevarna območja.

Pri določanju varovalne konstrukcije in varnostnih razdalj se upoštevajo predpostavke:

- ⇒ Da **varovalne konstrukcije in odprtine obdržijo svojo obliko**. To pomeni, da so narejene in nameščene dovolj trdno.
- ⇒ Da oseba lahko **sili z delom telesa čez varovalno konstrukcijo ali poizkuša skozi odprtino doseči nevarno območje**.

To pomeni, da delavec vede posega v nevarno območje. Tak poseg je kršitev predpisov s področja VZD.

Zanimivo je, da standard predpostavlja, projektant in kasneje delodajalec pa morata to upoštevati, da bo delavec z različnimi načini **poizkušal** premestiti varnostno razdaljo z uporabo, palic, pripomočkov...

- ⇒ Da delavec normalno stoji na **referenčni ploskvi**. Pri tem se stoli, lestve ali kakšni drugi pripomočki ne smejo uporabljati za spremembo referenčne ploskve. Temu namenu lahko služi tudi ustrezen podest.

V naslednji številki Novic bo prikazana ocena tveganja pri dosegu navzgor in navzdol v nevarno območje.

Priredil Franc Pintar

V prejšnjem delu smo podrobneje spoznali pogodbo o zaposlitvi ter njene temeljne sestavine. V tem delu pa se bomo ukvarjali s tem, kako pogodba o zaposlitvi preneha veljati in kako delovno razmerje po novem lahko preneha.

Pogodba o zaposlitvi preneha veljati iz naslednjih razlogov:

- s potekom časa, za katerega je bila sklenjena, če gre za delovno razmerje za določen čas,
- s smrtjo delavca ali delodajalca, če je delodajalec fizična oseba,
- s sporazumno razveljavitvijo,
- s sodbo sodišča,
- z redno ali izredno odpovedjo.

Medtem ko vsi ostali razlogi prenehanja veljavnosti pogodbe o zaposlitvi najbrž niso potrebni dodatnega pojasnjevanja, se velja zadržati pri redni ali izredni odpovedi pogodbe.

Redna odpoved pogodbe

Redna odpoved pogodbe pomeni, da ena od obeh pogodbenih strank odpove pogodbo z odpovednim rokom. Delovno razmerje oz. pravilno pogodba o zaposlitvi v teh primerih preneha veljati z iztekom odpovednega roka. Dolžina odpovednih rokov je lahko določena v sami pogodbi ali kolektivni pogodbi, zakon pa določa minimalne odpovedne roke, ki se upoštevajo v primeru, da pogodba o zaposlitvi ali kolektivna pogodba o dolžini odpovednih rokov nič ne rečeta. Zakon je odpovedne roke uredil nekoliko drugače, kot smo to poznali doslej, saj je dolžino odpovednih rokov vezal na delovno dobo pri delodajalcu, in ne več na stopnjo strokovne izobrazbe. Zakon tako določa naslednje odpovedne roke:

1. če pogodbo o zaposlitvi odpoveduje delavec, znaša minimalni odpovedni rok 30 dni, maksimalni, določen s pogodbo o zaposlitvi ali kolektivno pogodbo, pa ne sme presegati 150 dni;

2. če pogodbo odpoveduje delodajalec, pa je dolžina odpovednih rokov določena glede na delovno dobo delavca pri delodajalcu in glede na razlog, iz katerega delodajalec odpoveduje pogodbo o zaposlitvi. Naj na tem mestu samo omenimo, da delodajalec lahko odpove pogodbo o zaposlitvi iz teh razlogov:

- iz poslovnih razlogov,
- iz razlogov nesposobnosti,
- iz krivdnih razlogov na strani delavca.

Posamezen razlog odpovedi bo podrobneje obrazložen v nadaljevanju. Dolžine odpovednih rokov v zakonu so:

1. pri odpovedi iz poslovnih razlogov

- manj kot 5 let delovne dobe 30 dni
- 5 – 15 let delovne dobe 45 dni
- 15 – 25 let delovne dobe 75 dni
- nad 25 let delovne dobe 150 dni

2. pri odpovedi iz razloga nesposobnosti

- manj kot 5 let delovne dobe 30 dni
- 5 – 15 let delovne dobe 45 dni
- 15 – 25 let delovne dobe 60 dni
- nad 25 let delovne dobe 120 dni

3. pri odpovedi iz krivdnih razlogov na strani delavca

- enotni odpovedni rok 30 dni

Naj ponovno poudarimo, da zakon določa minimalne odpovedne roke, v pogodbi o zaposlitvi oz. v kolektivni pogodbi se lahko delavec in delodajalec dogovorita drugače.

Delavec ima pravico redno odpovedati pogodbo kadarkoli, brez obrazložitve, s pisno izjavo, podano delodajalcu.

Delodajalec lahko pogodbo odpove samo iz »resnih in utemeljenih razlogov, ki onemogočajo nadaljevanje delovnega razmerja med delavcem in delodajalcem«, svojo odločitev mora obrazložiti in tudi dokazati, da obstojijo razlogi za redno odpoved. Razloge za redno odpoved pogodbe o zaposlitvi lahko razdelimo na temeljne tri skupine:

- **poslovni razlogi** (pri delodajalcu obstojijo poslovno utemeljeni razlogi ekonomske, organizacijske, tehnološke ali podobne narave, zaradi katerih delo delavca ni več potrebno – gre za postopek, ki ga je prejšnja ureditev poznala pod imenom presežni delavci),
- **razlogi nesposobnosti** (delavec ne dosega pričakovanih rezultatov ali ne izpolnjuje predpisanih pogojev za opravljanje dela ali ne more izpolnjevati pogodbenih ali drugih obveznosti iz delovnega razmerja),
- **krivdni razlogi** (delavec krši svoje pogodbene ali druge obveznosti iz delovnega razmerja).

Odpoved pogodbe iz poslovnih razlogov

Delodajalec mora pred odpovedjo pogodbe preveriti, ali lahko delavcu zagotovi drugo delovno mesto ali zagotovi drugo delovno mesto z dokvalifikacijo ali prekvalifikacijo – v tem primeru mora delavcu ponuditi sklenitev nove pogodbe. Če delavec v teh primerih odkloni sklenitev nove pogodbe o zaposlitvi, mu delovno razmerje preneha, delavcu pa tudi ne pripada odpravnina.

Posebni obliki odpovedi iz poslovnih razlogov sta odpoved večjemu številu delavcev iz poslovnih razlogov, in odpoved pogodbe o zaposlitvi zaradi začetka postopka za prenehanje delodajalca ali prisilne poravnave. Nova ureditev ne odstopa bistveno od ureditve trajnih tehnoloških viškov po starem ZDR, v primeru potrebe po teh t.i. »kolektivnih odpustih« je še vedno obvezno s sodelovanjem sindikata pripraviti program razreševanja tehnoloških viškov, v zakonu pa so tudi opredeljeni kriteriji za določitev presežnih delavcev. Morda je potrebno še opozoriti, da delavcem po novi ureditvi v stečajnem postopku delovno razmerje ne preneha po samem zakonu, temveč pridobi stečajni upravitelj pravico pogodbe odpovedati s 15-dnevnim odpovednim rokom.

Delavcem, ki jim je bila pogodba odpovedana iz poslovnih razlogov, pripada odpravnina.

Odpoved pogodbe iz razloga nesposobnosti

Tudi tu gre za že v preteklosti znan institut ugotavljanja znanja in zmožnosti za opravljanje dela. Delodajalec mora pred odpovedjo pogodbe iz tega razloga preveriti, ali lahko delavcu zagotovi drugo delovno mesto, ali zagotovi drugo delovno mesto z dokvalifikacijo ali prekvalifikacijo – v tem primeru mora delavcu ponuditi sklenitev nove pogodbe. Če delavec v teh primerih odkloni sklenitev nove pogodbe o zaposlitvi, mu delovno razmerje preneha, delavcu pa tudi ne pripada odpravnina. Potrebno pa je seveda poudariti, da mora biti iz pogodbe o zaposlitvi ali ustreznih aktov jasno razvidno, kakšne so delavčeve obveznosti in kakšni rezultati se od njega pričakujejo.

Delavec ima pri odvedu pogodbe iz tega razloga, razen v zgoraj navedem primeru pravico do odpravnine, kar je v primerjavi s prejšnjo ureditvijo novost.

Odpoved pogodbe iz krivdnih razlogov

Delodajalec lahko pogodbo o zaposlitvi odpove iz krivdnih razlogov v primeru, da delavec krši svoje obveznosti po pogodbi o zaposlitvi. Delodajalec mora delavca ob kršitvi najprej predhodno pisno opozoriti na kršitev in na izpolnjevanje obveznosti ter ga opozoriti na možnost odpovedi pogodbe ob novi kršitvi. Delodajalec je dolžan dokazovati, da je odpoved pogodbe utemeljena. Nova zakonodaja tako disciplinske komisije ne pozna več, in jo nadomešča institut odpovedi pogodbe iz krivdnih razlogov na strani delavca.

Izredna odpoved pogodbe

Izredna odpoved pogodbe je odpoved pogodbe brez odpovednega roka. Razlogi za izredno odpoved so taksativno naštet v zakonu in ob nastopu teh primerov lahko delavec in delodajalec pogodbo odpove brez odpovednega roka. Naj primeroma naštejemo nekaj razlogov za izredno odpoved pogodbe:

za delodajalca:

- če delavec krši pogodbeno ali drugo obveznost iz delovnega razmerja, ki ima vse znake kaznivega dejanja,
- če delavec naklepoma ali iz hude malomarnosti huje krši pogodbene ali druge obveznosti iz delovnega razmerja,
- če je delavcu po pravnomočni odločbi prepovedano opravljati določena dela v delovnem razmerju ali če mu je izrečen vzgojni, varnostni ali varstveni ukrep, zaradi katerega ne more opravljati svojega dela več kot 6 mesecev, ali če mora biti zaradi prestajanja zaporne kazni več kot 6 mesecev odsoten z dela,
- če delavec ne opravi uspešno poskusnega dela,
- če delavec v roku 5 delovnih dni po prenehanju razlogov za suspenz pogodbe o zaposlitvi neopravičeno ne vrne na delo,
- če delavec v času odsotnosti z dela zaradi bolezni ali poškodbe ne spoštuje navodil pristojnega zdravnika oziroma pristojne zdravniške komisije ali če v tem času opravlja pridobitno delo ali brez odobritve pristojnega zdravnika oziroma pristojne zdravniške komisije odpotuje iz kraja svojega bivanja;

za delavca:

- če mu delodajalec več kot 2 meseca ni zagotavljal dela in mu tudi ni izplačal plače,
- mu ni bilo omogočeno opravljanje dela zaradi odločbe pristojne inšpekcije o prepovedi opravljanja delovnega procesa ali prepovedi uporabe sredstev za delo dalj kot 30 dni in mu delodajalec ni plačal zakonsko določenega nadomestila plače,
- če mu je delodajalec vsaj dva meseca izplačeval bistveno zmanjšano plačilo za delo,
- če delodajalec trikrat zaporedoma v obdobju šestih mesecev ni izplačal plačila za delo ob zakonsko oz. pogodbeno dogovorjenem roku,
- delodajalec ni zagotavljal varnosti in zdravja delavcev pri delu in je delavec od delodajalca predhodno zahteval odpravo grozeče neposredne in neizogibne nevarnosti za življenje ali zdravje,
- ga je delodajalec žalil ali se nasilno vedel do njega ali če kljub njegovim opozorilom ni preprečil takega ravnanja s strani drugih delavcev,
- mu delodajalec ni zagotavljal enake obravnave glede na spol,
- mu delodajalec ni zagotovil varstva pred spolnim nadlegovanjem.

Če pogodbo izredno odpove delavec, pa ima pravico do odpravnine, določene z zakonom.

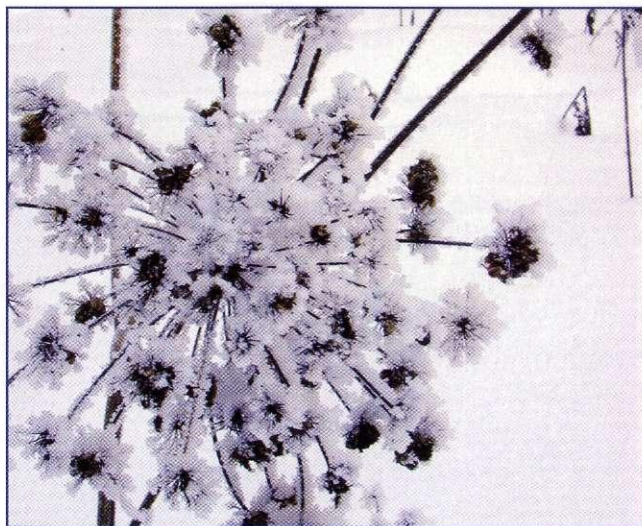
Zakon zagotavlja posebno pravno varstvo pred odpovedjo nekaterim kategorijam delavcev. Tako ni mogoče odpovedati pogodbe o zaposlitvi:

- članu sveta delavcev, delavskemu zaupniku, članu nadzornega sveta, ki predstavlja delavce, sindikalnemu zaupniku,
- starejšemu delavcu iz poslovnega razloga brez njegovega pisnega soglasja,
- delavki v času nosečnosti in staršem v času, ko izrabljajo starševski dopust,
- invalidu II. ali III. kategorije invalidnosti.

To bi bilo na kratko vse o odpovedi pogodbe o zaposlitvi. Upam, da bo primerov, ko bo bilo potrebno uporabiti danes predstavljeno znanje, pa naj gre za delavca ali delodajalca, čim manj.

Nadaljevanje prihodnjic

Petra Filipič Špiler

SKUPŠČINA DELNIČARJEV DELNIŠKE DRUŽBE LAMETA

23.1.2003 je bila v prostorih Poklicno gasilskega reševalnega servisa Jesenice sklicana skupščina delničarjev. Na zasedanju skupščine je bilo poleg delovnih teles skupščine fizično prisotno še 17 delničarjev, med njimi 7 pooblaščenec, ki so zastopali interese in glasovali za drugih 1854 delničarjev od skupno 5458 delničarjev, vpisanih v delniško knjigo. To pomeni, da je bilo na skupščini zastopano 34,57 % osnovnega kapitala oz. 387.818 glasov od skupno 1.121.800 možnih glasov. Poleg omenjenih se je skupščine brez pooblastila in napovedi udeležbe brez pravice do glasovanja udeležilo okoli 30 drugih delničarjev.

Skupščina je z več kot 99 % glasov »za« potrdila zaključne račune družbe v letih 1998, 1999, 2000 in 2001. Delničarji so bili pred glasovanjem seznanjeni, da je bilo v družbi Lameta **v vsem štiriletnem obdobju porabljeno vsega skupaj okoli 130.000,00 SIT**. Poraba se nanaša predvsem na stroške v zvezi z registracijo in stroške v zvezi z omejenim delovanjem družbe, ob dejstvu, da na Jesenicah za razliko od Raven in Štor ni bila prodana še nobena družba in iz naslova privatizacije ni bilo pridobljenih še nobenih sredstev.

Poleg potrditve zaključnih računov so delničarji z 99 % »za« potrdili člane Nadzornega sveta (Ljubo Osovnikar, Marjan Ravnik, Milan Šulc, Stanislav Erjavec, Nikola Brajič, Erika Repovž, Bernarda Štros, Sonja Cuznar in Marjan Uršič) ter s 93 % »za« višino sejnine za predsednika NS, ki znaša 15.000,00 SIT in 10.000,00 SIT za ostale člane na eno sejo NS.

Pod zadnjo točko dnevnega reda skupščine je bilo z 98,9 % glasov »za« potrjena še revizijska hiša KPMG Slovenija, ki bo pregledala finančno materialno poslovanje družbe Lameta v letu 2002.

Ne glede na izjemno visok odstotek glasov »za« je pooblaščenec odvetnik, ki je zastopal delničarje Cetina Edo, Kos Milana in Šmid Stanko, v imenu vseh imenovanih pooblastiteljev napovedal izpodbijanje vseh sklepov skupščine družbe.

Kljub napovedani izpodbijni tožbi bi veljalo izpostaviti, da je bila, po splošni oceni, izvedba skupščine, glede na nikakršne predhodne izkušnje s področja sklicovanja skupščin, ki bi se je potencialno lahko neposredno udeležilo preko 5.000 delničarjev, potrebna in več kot uspešna. Na sklicani skupščini, ki je mimogrede povezana s precejšnjimi stroški, so delničarji potrdili z zakonom predpisane obveznosti, kot je potrditev zaključnih računov, imenovanje Nadzornega sveta, ki mu je potekel mandat in imenovanje revizijske hiše. Poleg tega so delničarji dobili informacijo o dopolnjeni zakonodaji, ki tudi delničarjem na jeseniški lokaciji daje večje upanje za uspešen razplet lastninskega preoblikovanja črne metalurgije.

Ob navedenem velja še dodati, da je bila ob koncu preteklega leta podpisana opcijska pogodba s kupcem Energetike – Železarna Jesenice, d.o.o. in da so v polnem teku aktivnosti za prodajo Acronija. S podpisano opcijsko pogodbo se dejansko odpirajo možnosti, da pred desetletjem neizplačane plače (ekuiji), kasneje spremenjene v delnice, dobijo pravo materialno podlago, ki bi se jo dalo tržiti. Ker je delnica kljub vsemu »špekulativni« vrednostni papir, **bi predržnejši morda že lahko poskusili z nakupom ali prodajo svojih delnic** v okviru delniške družbe

Lameta.

Ludvik Bergles

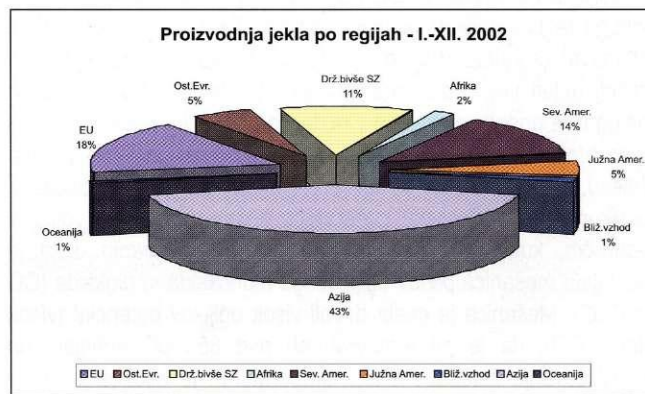
NOVICE S TRŽIŠČA JEKLA

PROIZVODNJA SUROVEGA JEKLA V LETU 2002

Po podatkih Mednarodnega inštituta za železo in jeklo (IISI) je proizvodnja surovega jekla v letu 2002 presegla 900 milijonov ton (znašala je 905 milijonov ton), kar je dobrih 6 odstotkov več kot v letu 2001.

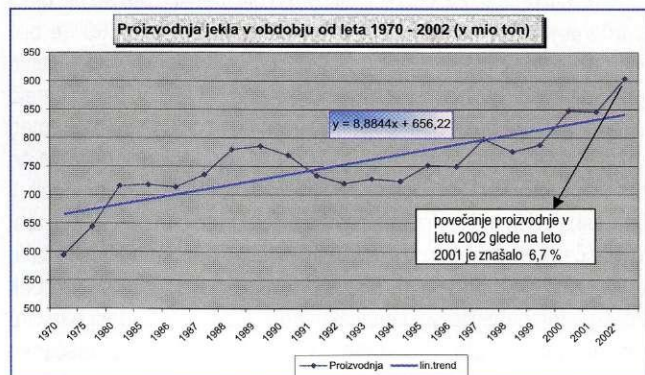
Proizvodnja v državah Evropske unije je znašala 158,7 milijona ton, kar je malo več kot pred letom dni, v ostalih evropskih državah pa se je povečala za 5 odstotkov (na 47 milijonov ton). V državah nekdanje Sovjetske zveze se je proizvodnja povečala za 2 odstotka (na 100 milijonov ton), v Severni Ameriki za 3 odstotke (na 124 milijonov ton), v Južni Ameriki pa za 9 odstotkov (na 41 milijonov ton).

Azijska proizvodnja jekla se je lani povečala za 12 odstotkov (na 382 milijonov ton), kar je 40 milijonov ton več kot pred letom dni. Delež Azije v svetovni proizvodnji jekla, ki je leta 2001 znašal 40 odstotkov, se je lani povečal na 43 odstotkov, zmanjšali pa so se deleži držav EU, Severne Amerike in držav nekdanje Sovjetske zveze.

Vodilna država v proizvodnji jekla ostaja Kitajska, ki je proizvedla 182 milijonov ton oziroma 21 odstotkov vsega jekla. Lanskoletna proizvodnja je bila v primerjavi z letom 2001 večja za 31 milijonov ton oziroma za 20 odstotkov.

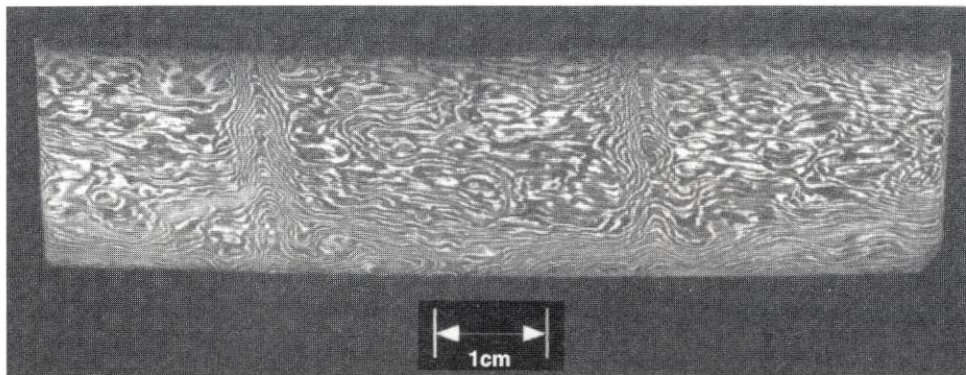
Proizvodnja jekla v Sloveniji je v letu 2002 znašala 481.000 ton, kar je 4 odstotkov več kot v letu 2001.

Janka Noč

DAMAŠČANSKO JEKLO

Znano je, da so se naši predniki naučili reducirati železno rudo v čisto železo okrog leta 1200 pred našim štetjem. Neraztaljene železne, pogače imenovane volk, so nastajale v pečeh, kurjenih z

Izgled dela površine rezila iz damaščanskega jekla z lepo vidnim vzorcem Mohamedove lestve.

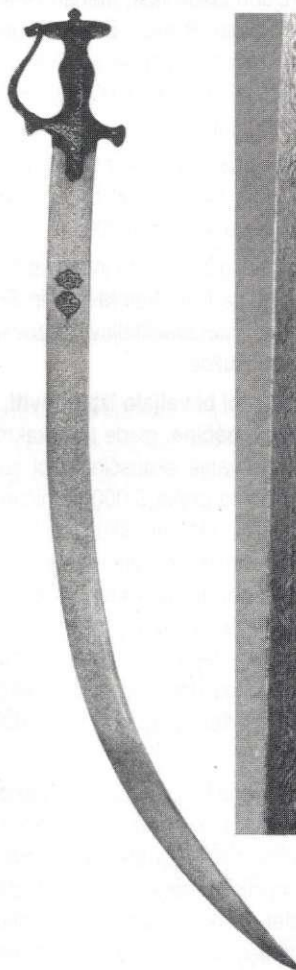
ogljem. Volk je poleg železa vseboval precejšnjo količino žlindre. Večji del vključkov žlindre je bilo odstranjeno med kovanjem pri visokih temperaturah. Kovano železo je bilo mehko, imelo je le majhen delež ogljika (okrog 0,06 %), v njem pa je bilo še vedno mnogo razpotegnjenih vključkov žlindre. Ta način pridobivanja je bil glavni vir železa vse do 14. stoletja, ko so se evropski kovači začeli delati višje peči, dosegali so višje temperature, ki so že omogočile pridobivati železo v raztaljenem stanju. Kepe železa so nato predelali v kovano železo, ki je bilo presenetljivo podobno železu, dobljenemu iz volka. Prvo jeklo (ki je zlitina železa z ogljikom) so pridobivali z naogljicevanjem železa iz volka v ognjiščih, kurjenih z ogljem. Pri delnem zgorevanju oglja je nastajala mešanica plinov ogljikovega monoksida in dioksida (CO in CO_2). Mešanica je imela dovolj visok ogljikov potencial (visok delež CO), da je pri temperaturah nad 850 °C prihajalo do naogljicevanja železa. Pri teh temperaturah je difuzijska hitrost ogljika v železu že dovolj velika, da je naogljčenje seglo do večjih globin. Kljub temu, da so element ogljik in njegovo vlogo za izdelavo kaljenih jekel odkrili šele pozno v 18. stoletju, so kovači že 1200 let pred našim štetjem uspešno proizvajali martenzitna (kaljena) jekla. Redki sposobni kovači so znali pravilno uravnavati količino v ognjišče vpihanega zraka in temperaturo, da so dobili prave pogoje za naogljicevanje železa.

Meči, izdelani iz železnih volkov, so bili mehki, zato so bili meči iz trdega jekla toliko bolj dragoceni. Do približno leta 200 je bilo večina sabelj izdelana iz lamel ali palic. Več manjših naogljčenih lamel ali palic (kovanih iz volkov) so kovaško zvarili v večjo lamelo (rezilo). Po tem postopku izdelane sablje so imeli križarji, ki so med križarskimi vojnami kmalu ugotovili, da so njihove sablje slabše od sabelj muslimanskih vojakov. Evropejci so take sablje videli v Damasku od in tod izvira ime teh sabelj »damaščanke«. Značilnost damaščank je poseben vzorec na površini, ki je kombinacija tako imenovane Mohamedove lestve in rožnega vzorca. Postopek izdelave teh sabelj je še danes skrivnost. Obstoji več teorij o izvoru površinskega reliefa. Preiskave so pokazale, da so damaščanke izdelane iz visokoogljčnega jekla, ki vsebuje od 1,0 do 1,8 % ogljika. Ogljik vezan z železom tvori železov karbid (cementit), ki je damaščankam dajal visoko trdoto. Tako jeklo so pridobivali z

žarenjem železa z dodatki oglja in z drugimi dodatki pri visokih temperaturah v (keramičnih) loncih. Pri tem so dobili jeklo v staljenem stanju. Dobljeni kosi jekla so bili dovolj veliki, da so iz njih lahko izdelali sabljo iz enega kosa (brez kovaškega varjenja).

Najnovejši preskusi izdelave damaščanskega jekla kažejo, da je nastal relief na površini sabelj damaščank kot posledica značilne trakaste razporeditve cementita v jeklu, do katere je prišlo zaradi izceja nekaterih elementov, kot so vanadij, molibden in fosfor ter zaradi večkratnega segrevanja in kovanja. Da so razbili groba zrna in mrežo cementita so morali biti toplotni ciklusi (segrevanja in kovanja) izvedeni pri sorazmerno nizkih temperaturah (pod A_{cm} in 500 °C: temperatura A_{cm} je temperatura, pri

kateri prihaja do raztapljanja sekundarnega cementita. Odvisna je od kemične sestave jekla in je za jeklo z okrog 1,5 % C pod 1000 °C).

Izvirna damaščanka.

Povzeto po: Steel Research, 73 (2002), 8, 356/365

Aleš Lagoja

Spoštovani g. direktor Vasilij Prešern

Sem delavec Acronija že zelo dolgo, saj imam čez 30 let delovne dobe. Zanima me, če mi lahko odgovorite na nekaj vprašanj.

Imam občutek, da nekateri ne upajo pogledati stvarnosti v obraz. Govori se o dobičku. Tudi Vi ste ga objavili in to ne prav majhnega. V jeklarski delavnici se ubadamo z vozom za segmente že dve leti. Predpostavljani samo obljublajo. Stroji v skladišču legur so močno dotrajani. Nekateri stroji so še iz stare jeklarne in so neustrezni, preširoki. Vprašanje so rezervni deli.

Če ima Acroni prespektivno prihodnost, zakaj so tako redki mladi delavci. Na nekaterih delovnih mestih smo sami "starci" z različnimi dodatki iz stare jeklarne. Pojavljajo se viški nadur.

Sedaj pa krožijo celo govorice o nekaterih visokih božičnicah? Vse lepo in prav. Mi pa kršimo delovne pravice in dolžnosti po pogodbi, ker smo pač prisiljeni delati na proste dneve.

S spoštovanjem se zahvaljujem in Vas pozdravljam!

Vdani jeklar

P.S.: Po zagonu nove odpraševalne naprave je stanje v obratu še slabše.

Podjetje v zadnjih treh letih resnično posluje z dobičkom, kar nam je omogočilo sanacijo previsoke zadolženosti pri bankah in dobaviteljih. Bistveno več investiramo v posodobitve tehnologije, vzdrževanje. Res pa je, da ne moremo izvesti vsega naenkrat in da so področja v proizvodnji potrebna posodobitve in boljšega vzdrževanja. Z dodatnimi posegi pričakujemo, da bo stanje na področju prاشenja bistveno boljše v drugi polovici meseca marca.

Zaposlitev mlajših delavcev nam onemogoča previsoko število zaposlenih. Ob odhodu 72 delavcev na CPK smo večino nadomestili z mlajšimi. Začeli smo s štipendiranjem na srednjih tehničnih šolah. Pričakujemo, da se bodo štipendisti po končanem šolanju zaposlili v naši proizvodnji.

Božičnice so bile izplačane za vse zaposlene v višini, ki je bila posredovana obema sindikatoma.

Ker je težko na kompleksno vprašanje odgovoriti na kratko, vas vabim na razgovor.

Ljubo Osovníkar

Lep pozdrav Acroni Novicam!

Pišemo vam prvič v upanju, da bomo dobili iskrene odgovore na nekaj naših vprašanj in težav. Pismo je napisano v imenu vseh, ki smo zaposleni na odpremi v Hladni valjarni. Zanima nas, zakaj tako malo zaslužimo, da se včasih sprašujemo, kako bomo preživeli zadnja dva tedna v mesecu. Ne razumite nas napak - zavedamo se, da delamo le v dopoldanski izmeni, vendar to ni opravičilo, da nekateri ne dobimo niti 100.000 sit plače z malico in prevozom skupaj. Ne moremo mimo dejstva, da smo najboljša odprema v Acroniju, prejemamo pa najnižje plače. Povprečna plača je precej višja od naših. Večkrat krepko presežemo mesečni načrt kljub težkim delovnim pogojem, kot so mraz in prepil.

Kot je slišati, se namerava povečati proizvodnja in s tem odprema, kar je razlog več, da se s tem pismom obračamo na vas. Zakaj se delo ne ocenjuje po produktivnosti, saj bi tako vsak zaposleni dal še več od sebe, več bi zaslužil, korist bi imel tudi Acroni.

Zavedamo se vseh dejstev in smo prepričani, da smo za svoje delo, ki ga ni malo in se še povečuje, premalo plačani.

Menimo, da je že skrajni čas, da se nekdo od pristojnih zamisli in postavi v našo kožo. Kako bi bilo, če bi bil na našem mestu?

Na kratko: če delamo dobro, hitro in pošteno, naj bomo za to tudi ustrezno nagrajeni! Kar se sedaj dogaja na naših bančnih računih, je "katastrofa".

Upamo, da se boste soočili z nami in objavili to pismo v Novicah skupaj z odgovorom, saj se tema tiče vseh delavcev v Acroniju.

Delavci odpreme HV

Zavedamo se, da raven osebnih dohodkov v Acroniju ne glede na dejstvo, da so se v zadnjih treh letih povečevali bolj kot inflacija in da z izplačili presegamo kolektivno pogodbo, za marsikoga ni zadovoljiv. Primerjati pa se je potrebno s podobnimi delovnimi mesti na območju Jesenic, Gorenjske in prepričani smo, da smo nad povprečjem regije. Vseeno se bomo trudili, da v večji meri uvedemo stimulativen del osebnega dohodka (+ 20 do - 5), napredovanje in nazadovanje na delovnem mestu ter občasne nagrade za nadpovprečne rezultate. Zaradi neugodnih tržnih trendov (izredno povečanje cen vseh surovin, predvsem pa jeklenega odpadka) smo se odločili, da se o izplačilu morebitnih nagrad za dobro delo odločamo po poslovno zaključenem prvem tromesečju. Če bo rezultat v okvirih načrtovanega, bo nagrajeno delo z nadpovprečnimi rezultati.

Ljubo Osovníkar

V marcu bomo pridobili uporabno dovoljenje za nove garderobe. Vselitev se je zavlekla zaradi odpravljanja nekaterih pomanjkljivosti, na katere so opozorili zaposleni in predstavniki sindikatov. Garderobe so sodobno opremljene, želja nas vseh pa je, da bi tisti, ki jih bodo uporabljali imeli primeren odnos do naše skupne lastnine.

OBISK V DANFOSS COMPRESSOR - ČRNOMELJ

Sindikat SKEI – podružnica ACRONI se je odzval na povabilo sindikata SKEI Danfoss, da izmenjamo mnenja in izkušnje ter da se še bolje spoznamo. 22. januarja 2003 smo se zato Ferdo Kikelj in Marjan Žurman (zaupnika PC Hladne predelave), Uroš Novak (PC Vroča predelava), Janez Vilman (Komerčiala – marketing) ter Milan Šulc (sekretar SKEI ACRONI) odpeljali na obisk v Črnomelj.

Vhod v podjetje Danfoss.

Z Gorenjske v Belo krajino smo se odpeljali iz megle v meglo, iz snega v še večji sneg. Dolina, po kateri teče Krka, je bila v tem času zasnežena; Krka mirna, vinogradi pa so počivali. V Žužemberku smo zavili proti Črnomlju, ki je bil zavrt v meglo in prekrit z zimsko idilo. Skozi ozke ulice smo se pripeljali na obrobje mesta, kjer stoji velik napis DANFOSS, v ozadju pa dve veliki stavbi Danfossa.

Sprejel nas je predsednik sindikata s člani izvršnega odbora. Najprej smo ob kavici in belokranjski prijaznosti malo poklepetali, nato pa smo si ogledali tovarno.

Poleg že obstoječega starega poslopja so v zadnjih letih zgradili novo veliko dvorano, proizvodnjo pa so zelo povečali in modernizirali za izdelavo več vrst hladilnih črpalk, ki se uporabljajo v hladilni tehniki. Število zaposlenih se je povečalo z 200 na 1.200. Lani so izdelali 4 milijone enot, v letošnjem letu pa je cilj 4,5 milijona enot. Me zaposlenimi je 35 odstotkov žensk, povprečna starost je 34 let. Glede na izobrazbo je največ kadra s poklicno in

zadevah se dogovarjajo ter na ta način preprečujejo trenja in skrbijo za čim večje zadovoljstvo zaposlenih. Prihaja tudi do sporov, težkih besed in pogajanj, kar je včasih tudi dobro. Zamer ni. Kljub temu, da je lastnik dansko zasebno družinsko podjetje, je odločanje prepuščeno direktorju in sindikatu. Spoštujejo Kolektivno pogodbo SKEI, prav tako tudi delovanje sindikata. Namenjajo sredstva za športno in kulturno aktivnost zaposlenih ter donatorstvo. Živijo s krajem in vsi skupaj ohranjajo čim boljše odnose ter skrbijo za razvoj regije.

Proizvodnja je zelo sodobna – avtomatizirana, čista. Za obveščanje uporabljajo oglasne deske. Preko njih zaposlene seznanjajo s tedenskimi, mesečnimi in letnimi načrti, realizacijo in drugimi pomembnimi zadevami. Velik poudarek dajejo inovacijam, zmanjševanju stroškov, povečanju produktivnosti, zmanjševanju nesreč pri delu ter nagrajevanju.

Nas je še posebej zanimalo, kako so zadovoljni kot naši kupci - z našo dinamo pločevino. Pločevino predelujejo na štirih modernih velikih štancah. Uporabljajo našo in tujo (WESTALPINE) dinamo pločevino. Na dan je predelajo okrog 70 ton.

Na vprašanje delavcev, ki delajo na teh napravah, od kod smo, se je razvil odkrit pogovor. Ravno takrat so nameščali naš kolobar na odvijalno napravo, katerega prvi del je bil neuporaben in bi lahko pokvaril štanco. Izpostavili so tudi težave zaradi čistosti površine, pohvalili pa so nas, ker so se izboljšale mehanske lastnosti pločevine in zvari.

Oboji smo se zavzeli za čim hitrejšo reševanje težav v obojestransko korist.

Po ogledu proizvodnje so nam predstavili poslovanje, uspehe in razvojne možnosti podjetja. Direktor Danfosa je poudaril, da so takšna srečanja potrebna in koristna za uspešno sodelovanje. Z veseljem so sprejeli naše povabilo, saj jih zanima, kako se izdelava pločevine, ki jo uporabljajo, radi pa bi spoznali tudi nas in naš kraj. Predlagali so, da organiziramo tudi športno rekreacijsko srečanje in na ta način krepimo odnose med Danfossom in Acronijem.

Pred vhodom so nas sprejeli predstavniki sindikata iz Danfoss-a.

srednjo izobrazbo, brez izobrazbe je 18 odstotkov zaposlenih, le trije vodstveni delavci so plačani po individualni pogodbi, ostali pa po kolektivni pogodbi.

Odnosi med vodstvom in sindikatom so v dobrobit uspešnosti družbe in s tem povezanim nagrajevanjem. O vseh pomembnih

SKEI Slovenije -Sindikalna podružnica družbe ACRONI
JANEZ VILMAN, predsednik

OBISK PREDSEDNIKA ZSSS DUŠANA SEMOLIČA in SEKRETARJA BRANETA MIŠIČA

6. decembra 2002 sta nas obiskala predsednik Zveze svobodnih sindikatov Slovenije /ZSSS/, Dušan Semolič in sekretar, Brane Mišič.

Tema razgovora s člani Izvršnega odbora SKEI - lokacija Jesenice in Acronija je bila privatizacija državnih podjetij in sodelovanje sindikatov.

Predsednik in sekretar sta se najprej pozanimala, kakšen je trenutni položaj na Jesenicah in o položaju družb koncerna SŽ. S tem ju je seznanil predsednik SKEI – lokacija Jesenice in Acronija, Janez Vilman in člani IO SKEI Jesenice.

S predstavitvijo sta bila oba zadovoljna, poudarila pa sta, da ZSSS spremlja dogajanja tudi v sistemu SŽ ter sta po večini seznanjena s poslovanjem in statusom posameznih podjetij. Zagotovila sta vso pomoč v primeru, ko privatizacijane ne bi tekla v skladu z dogovorom socialnih partnerjev.

Gosta sta nas seznanila z dogovorom socialnih partnerjev na ravni države - na pogajanjih o socialnem sporazumu. Med drugim je bilo obravnavano poglavje o konkurenčnosti slovenskega gospodarstva v povezavi s prestrukturiranjem in privatizacijo podjetij. Dogovorili so se, da bo vlada v postopke privatizacije podjetij v državni lasti vključevala tudi sindikate in druge predstavnike zaposlenih. Državna podjetja naj bi prodajali po zaokroženih celotah in ne po delih. Pred vrati je tudi privatizacija Acronija, zato bo ZSSS kot socialni partner državi spremljala postopke in izvajanje dogovora.

Gosta sta si želela ogledati tudi proizvodne obrate, saj jih že nekaj let nista videla. Ker pa nas je pestilo pomanjkanje časa, smo ju povabili, naj nas ponovno obiščeta, ko bodo dogovori – zadeve že bolj znane in pomembne.

SKEI Slovenije - Sindikalna podružnica družbe ACRONI
Janez Vilman, predsednik

STARE FOTOGRAFIJE

KJE SO GROBLJE?

Fotografija, ki jo hranimo v Gornjesavskem muzeju Jesenice v fototeki Kranjske industrijske družbe pod številko 176, je nastala pred letom 1910. Prikazuje vzhodni del Jesenic – Groblje. Za objavo povzemamo njen opis s fototečnega kartona:

V sredini med železarno in železarskim naseljem, ki so ga včasih imenovali Groblje, teče ravna cesta od nekdane glavne pisarne Železarne Jesenice (sedaj jo obnavljajo, v njej pa bo svoje prostore dobila Občina Jesenice) proti Javorniku. Ta cesta je bila nekoč magistrala v spodnjem delu železarskega revirja, ki se je začel razvijati šele proti koncu 19. stoletja. Cesta je bila zgrajena okoli leta 1900 z namenom, da bi se takratno ozko področje železarne lahko razširilo proti severu. Na področju, ki je vidno na fotografiji, je bila proti koncu 19. stoletja še gmajna, gosto poraščena z drevjem. Tukaj so bile tudi velike skale, ki so se pred več tisoč leti privale s strme Mežaklje in pokrile

ozemlje skoraj do vznožja Karavank. Ravno zaradi velikih skal, ki so se nagrmadile na tem območju, so ta okoliš imenovali Groblje.

Za bralce Novic pripravila Irena Lačen Benedičič

Miro Koder: "Na višini se bolje počutim"

Miro kot oskrbnik koč na Kamniškem sedlu.

Miro Koder je prvič prestopil prag železarne 1968 leta kot petnajstletni dijak. Na počitniškem delu je bil na "Liniji rezanja". Na tisto kratko obdobje ga vežejo lepi in žalostni spomini. Lepi zato, ker je v enem mesecu zaslužil celih sto tisoč dinarjev, kar je zadostovalo za nakup takrat najboljše smučarske opreme ter šolskih potrebščin, nekaj pa je še ostalo; žalostni pa, ker se je ravno takrat zgodila huda delovna nesreča. Potem je obiskoval poklicno šolo, ki je zaradi spora s profesorjem ni dokončal. V železarni se je redno zaposlil l. 1971 v Jeklovleku, kjer je bil brusilec palic. Ob delu je dokončal srednjo ekonomsko šolo, zato je bil premeščen na Raziskovalni oddelek, kjer je opravljal delo knjigovodje analitika. Po spletu okoliščin, ki so obšle le redko koga, je bil od 1. januarja 1993 pa do odhoda iz Acronija na delovnem mestu računovodja. Ker je po naravi nemiren, ga je pisarniško delo obremenjevalo. Odločil se je, da bo poskusil kot oskrbnik planinske koč, saj je imel kot aktiven planinec kar nekaj izkušenj. Pravi, da najbrž usoda ni tako hotela. Na Golici mu je spodletelo zaradi objektivnih vzrokov, na Kamniškem sedlu pa ni bil preveč zadovoljen. Potem je tu še Zavod za zaposlovanje in javna dela v Muzeju. Na koncu se je odločil za "zarečeni kruh", kot temu radi rečemo. Prišel je nazaj v Acroni, čeprav je ob odhodu sklenil drugače. Zdaj je zaposlen v PC Predelava debele pločevine na delovnem mestu operater Drever in Ebner peči. Z delom je veliko bolj zadovoljen, saj je dinamično, turnus pa mu omogoča to, kar najraje počne - hodi v hribe, po brezpotjih. Čeprav mu ne bi prisodila, je kljub temu neke vrste posebnost, kakšen, pa boste izvedeli v nadaljevanju.

Kako pa ste se spomnili name? Saj sem vesel, radoveden pa tudi, kdo mi je to "zrihtal"!

No ta je pa lepa, da se ti intervju takole začne. Namesto da bi vprašala, moram odgovoriti. Iz zanesljivih virov sem izvedela, da

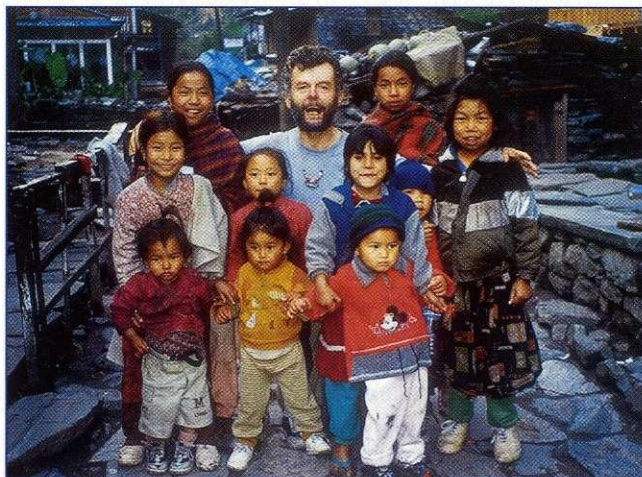
ste bili že sedemkrat v Himalaji. Zazdelo se mi je, da bi zgodba utegnila biti zanimiva.

Kaj vas vleče v tako daljne kraje?

Privlači me vzhodni svet. Prvo daljše potovanje sem načrtoval v Južno Ameriko, pa mi očitno ni bilo namenjeno. Malo pred odhodom sem padel, potovanje sem moral zato odložiti. Potem sem se zelo na hitro odločil za Nepal. Ko sem se vrnil, sem bil še pol leta kot hipnotiziran. Tako me je prevzelo. Nisem verjel prijateljem, ki so mi to pripovedovali, dokler tega nisem doživel sam. Ljudje, otroci so nekaj posebnega - večno nasmejani, dobrovoljni, pa čeprav bosi in strgani ter brez denarja. Ni se jih še tako dotaknila potrošniška mrzlica. Globoko v srcu so še vedno pristni. Z besedami to težko opišeš. Lahko bi rekel, da je "nekaj v zraku", nekaj te sili, da se vrneš. Marsikdo gre tja zato, da bi našel sebe, da bi spremenil življenje. Jaz sem se našel, že zdavnaj, ko sem šel prvič na Jalovec zaradi razočaranja, mogoče celo stresa, ki sem ga doživel kot dijak. Sebi sem dokazal, da nekaj zmorem. Neznansko sem bil vesel, ko sem prilezel na vrh. Od takrat je Jalovec moja najljubša in najlepša gora na svetu.

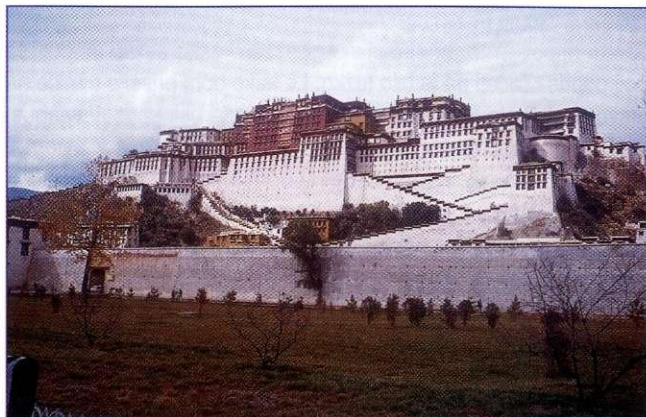
Zahoda, predvsem Amerike in Američanov pa ne maram. Zdi se mi preveč oholi in portošniški. Himalaja me privlači. Tibet - streha sveta, Ladak v Indiji - konec sveta. To moraš videti vsaj enkrat. Visoke gore, globoke reke, ljudje so še vedno prijazni in otroci so še vedno smrkavi. In sploh ni daleč. Tam si v enem dnevu. Treba se je dobro pripraviti in pravočasno rezervirati letalsko vozovnico. Zdaj je vse to na doseg roke, kot otroku pa se mi je zdel še Triglav neznansko daleč, ko sem ga gledal s Črnega vrha.

Gotovo imate pod Himalajo tudi prijatelje.

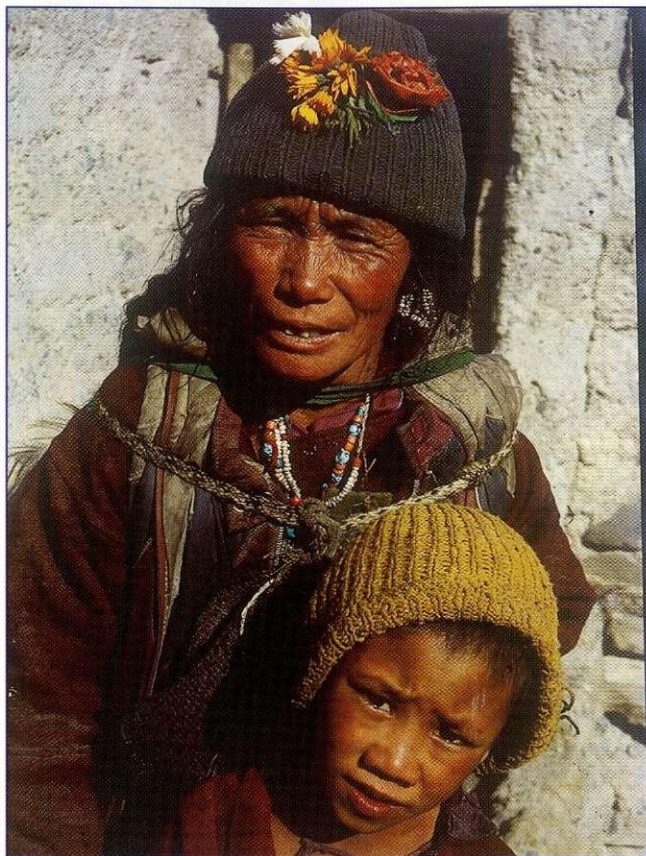

Moji prijatelji.

Imam. Nekateri bi me radi tudi obiskali. Želim, da bi jim uspelo. Še zaročenko sem imel tam. Usoda je tako hotela, da se je zveza razdrla. Tako je bilo tudi prav. Če bi se mi takratne sanje uresničile, bi bil danes verjetno v precej kočljivem položaju, kajti političen položaj v Nepalju je trenutno precej napet. Maoistični uporniki zahtevajo ukinitve monarhije in uvedbo komunizma, pa tudi novi kralj pri ljudeh ni prav priljubljen. Posledica tega pa velik upad turizma. Hotel, ki sem ga nameraval takrat kupiti, je bil lansko leto zaprt.

Tibet - streha sveta.

Ladak Indija - obrazi.

Lantang Linung.

Moji največji prijatelji so otroci, četudi se ne poznamo. Vedno kadar grem, vzamem s seboj odslužena oblačila in obutev, pisala in zvezke, tudi prazne stekleničke in škatlice, igrače in bombone. Tam jih podarim otrokom ali ljudem, ki mi nudijo gostoljubje, včasih tudi zamenjam za kaj drugega. Daril so izredno veseli, tudi takšnih, ki bi pri nas končala v smeteh. Zaradi tega se me je med turisti prijelo ime "sveti Nikolaj". Tudi meni kaj podarijo. Neki lama mi je dal kamen po imenu "TSI", ki ga podarijo zelo redko. Z njim ti želijo srečo. Moj ima dve očesi, največ pa je vreden, če so na njem tri oči. Neka deklica mi je podarila ribice iz jakove kosti, ker je to moje nebesno znamenje. V Namche Bazarju so mi sami dali tanko - poslikavo na platno. Na mojih potovanjih sem kupil veliko spominkov, ki krasijo moje stanovanje. Cene le-teh so vedno vsaj desetkrat večje, če pa se znaš pogajati z njimi, ti jih uspe znižati. Za večji molilni mlinček so hoteli deset tisoč rupij, po več urnih pogajanjih sem uspel ceno zbiti na tisoč. S preprogo je bilo podobno. Teh predmetov je še veliko. Vsak ima svojo zgodbo.

Ko sva gledala fotografije, sem opazila, da ste imeli nekaj na čelu, nekakšno znamenje.

To je "tika" - znak, da si poročen. Tiko ti kot turistu narišejo kar na ulici, potem pa jim daš nekaj rupij. Pred vzponom na goro ti dajo "kato" - svileni šal. Z njim ti zaželiijo srečo. Podobnih običajev je še veliko. So tudi zelo verni. Nepalci so hindujci, Tibetanci pa budisti. Živijo v sožitju. Vera jim pomaga preživeti v tako težkih razmerah. Nekateri kraji v Ladaku v Indiji so po devet mesecev odrezani od sveta. Takrat molijo. Njihove molitve se imenujejo mantre. Spoznal pa sem tudi, da vse to sodi le v to okolje. Joga, ki je prišla k nam, je samo modna muha. Pri nas ne more delovati, če pomislim, da je jogi asket, ki poje na dan mogoče pest riža, popije nekaj vode in mogoče pokadi kakšno "travco".

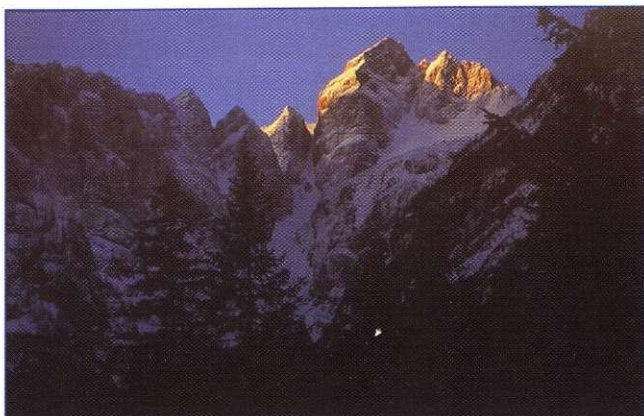
O drogi nisva rekla še nič. Nekateri, med njimi veliko mladih, se na vzhod odpravijo predvsem zato, da se omamljajo.

Tudi jaz sem poskusil "travo" - in spoznal, da ni nič v tem. Tam je to nekaj običajnega, čeprav je marihuana tako kot trde droge, prepovedana. Kadijo še celo stare mame. V Indiji, tudi na Tajskem in v Nepalju lahko vidiš veliko omamljenih, predvsem moških. Ženske morajo skrbeti za vse, delati. Kazni so tudi v teh deželah zelo visoke, celo smrtno. Bil sem priča usmrtni Holandca v Bangkoku. Na trgu so ga javno obesili, ker so pri njem našli kilogram heroína.

Kaj pa domače gore?

Za Jalovec sem že rekel, da je najlepša gora na svetu. Druga je Ajdna. To je točka v bližnji okolici, kjer se pretaka največ pozitivne energije. Od leta 1982 grem na Ajdno vsaj enkrat na teden. Tudi takrat sem hodil, ko sem bil zelo bolan. Imel sem občutek, da mi to pomaga. Res, vsega po malem sem že doživel. Tudi bolezen, ki me je hotela prikleniti na voziček. Začelo se je v Indiji. Ko sem se vrnil v dolino in se ulegel na posteljo, nisem mogel več vstati. Neki tibetanski zdravnik je uspelo, da me je z antibiotiki postavila na noge. Res nisem želel umreti tako daleč od doma. Po prihodu domov sem šel k zdravniku. Diagnoza - borelija. Tudi s trdno voljo sem jo premagal.

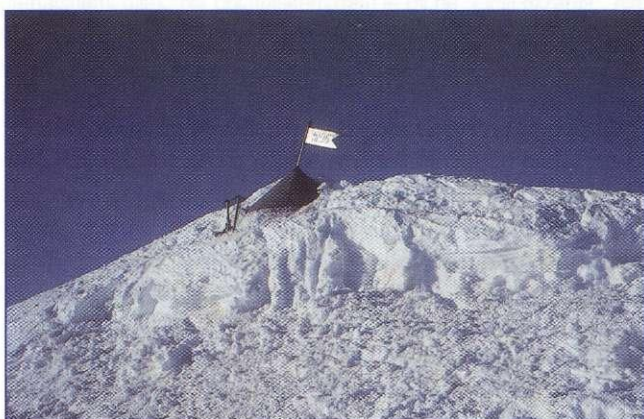
Če takole pomislim malo nazaj... Vse se mi vrti okrog hribov. Tam sem se vedno dobro počutil, tja sem bežal v mladosti, ker je bilo doma mogoče premalo ljubezni. Potem ko sem preživel razne

Jalovec, najlepša gora na svetu

Ajdna, osamljena lepota

Vrh Triglava na novoletni dan

Akcija kamniško sedlo, Kotlič, Turska gora, ena izmed mnogih, ki se jih je udeležil Miro.

krize v življenju in ko sem bil bolan. Še voziški izpit sem naredil zaradi hribov in to pri sedeminštiridesetih. Tako so se mi poti še bolj odprle. Začeti pa je bilo težko. Le kako bom prišel s tržnice na glavo ceste? Na klancu ženske s cekarji, pa psi, spodaj avtobus, rdeča luč - zmanjkalo mi bo rok in nog. Prve vožnje z avtom v Rezijo ne bom nikoli pozabil. Šel sem na neko planino po ozki in strmi cesti. Bog ne daj, da mi kdo pripelje nasproti. Kako pa bom šel ritensko tako daleč nazaj? Ko sem prišel na vrh, se je neki kmet ravno odpravljal s traktorjem v dolino. Sreča pa taka! sem si mislil.

Višje kot sem, bolj sem svoboden, sproščen, bolje se počutim. Denar mi ne pomeni veliko, dobro je, da ga imaš toliko, da preživiš. Z njim ne moreš kupiti zdravja, ljubezni in sreče. Včasih sem zahajal v gore z družino, zadaj grem rad tudi sam. Najraje hodim po brezpotjih. Prehodel sem že slovenske hribe po dolgem in počez, bil sem oskrbnik, gospodar zavetišča Pod Špičkom, pa popravljaj planinske poti. Skupno sem opravil več kot tisoč delovnih dni.

Saj ste pretežni del časa v hribih.

Prekrižaril sem že velik del Evrope, le v Skandinaviji še nisem bil. Očarala me je Kapadokija v Turčiji. Tja bom še šel. Moja prihodnja pot me bo vodila na Bližnji vzhod, mogoče tudi v Iran, če se bodo razmere uredile. Pred kratkim sem prejel veliko mednarodno priznanje za osvojenih 60 vrhov v Avstriji, Italiji in pri nas. Prehodel sem mnoge transverzale in pešpoti. Ja, tega je bilo res veliko. Naslednje leto nameravam v Južno Ameriko osvojiti najvišji vrh Aconcaquo in vulkan Osorno.

O, ostane čas še za druge stvari poleg hribov in službe. Imam vrt in sadovnjak. Vsi moji pridelki so bio. Zbiral sem značke, nože, zadnje čase z vsake gore in potovanja prinesem kamenček, fotografiram. Zanimajo me tudi rastline in živali. Rad kaj preberem, učim se angleščino. Predvajam diapozitive za različne priložnosti. Tudi teh imam zelo veliko. Včasih sem veliko smučal, hodil na koncerte in športne prireditve. Sploh ne vem, kaj me še ni zanimalo. Zadnje čase opažam, da postajam še bolj romantičen. Ribe smo romantične duše. Verjamem, da se življenja ne da spremeniti. Kar ti je usojeno, te doleti tako ali drugače.

Saj res. Rekli ste, da boste te dni slavili okroglo.

Prijatelje sem povabil. Malo se bomo poveselili in pogledali nekaj fotografij. Ko sem jih izbiral, se mi je kar stožilo po moji drugi domovini. Kar šel bi, čeprav sem sklenil, da jo bom obiskal šele, ko se bom upokojil, a takrat za najmanj pol leta.

To pa ni kratek čas!

Načrtujem kar pošteno turo. Rad bi si ogledal tudi Vietnam, Burmo, Los, Kambodžo, Tajsko. Rad bi se povzpел na njihove najvišje vrhove, potem pa bi se odločil, kje bom preživel zimo. V poštrev pridejo topli kraji. Mrzlih zim sem se zadnja leta odvadil.

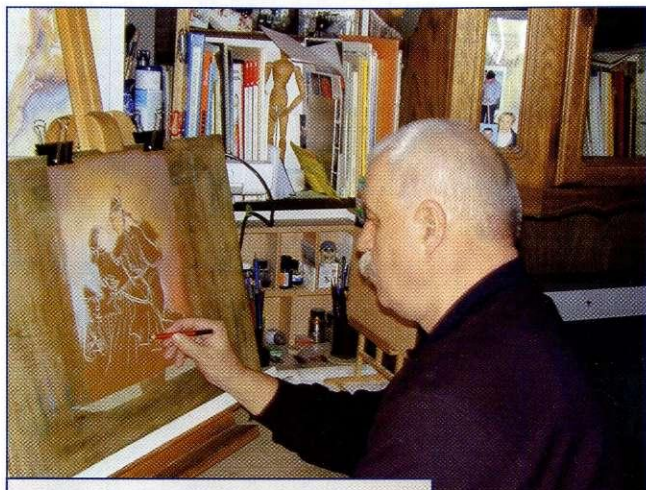
Kar poslušala sem. Za vprašanja sploh ni bilo časa. Odgovori so se nizali sami od sebe. Veliko mi je povedal Miro. Vsega sploh nisem zapisala. Bi zmanjkalo prostora za čudovite fotografije. Mogoče se bo Miro zdaj »skorajžil« in nam napisal kaj lepega kar sam. Obljubil mi je.

Pa srečno!

L.M.; foto: Miro Koder

MARJAN ŽIDANEK - MOJSTER KREDE

"Marjan Židanek se je rodil na Javorniku, na Borovljah. Po zaključeni metalurški šoli se je tako, kot takrat mnogi, zaposlil v Železani - v mehanični delavnici na Javorniku. Poklicno pot je nadaljeval in dokončal kot testni varilec za Raziskovalni oddelek v Elektrodah.

Marjan Židanek ustvarja tudi kot umetnostni varilec. Čevlji na fotografiji (varjena pločevina) je razstavljen v Kosovi graščini, kjer trenutno razstavljajo LIKOVNI SAMORASTNIKI - USTVARJALCI V KOVINI.

Riše in slika v vseh tehnikah, zadnje čase pa se bolj posveča kredi in pastelu.

Je član Dolika že več kot četrto stoletje. Imel je 12 samostojnih razstav in sodeloval na več kot 70 skupinskih. Udeležil se je več slikarskih kolonij v Vratih in po Sloveniji ter sodeloval na mnogih ex temporih. Skice in kroki je objavljali tudi v literarno-kulturni prilogi LISTI takratnega tednika Železar. Železarstvo in Javornik sta njegovi najpogostejši temi. Glavni del njegovega ustvarjanja dopolnjuje serija skulptur iz varjene pločevine, ki brez dvoma zaslužijo podrobnejšo analizo. Arhetipsko stoično merijo čas med jeseniškim Danes in Jutri in nas opominjajo."

Tako sta o njem in njegovih delih zapisala Joža Varl in umetnostni zgodovinar Boštjan Sokič.

Razstavo njegovih del, ki je še vedno na ogled, smo odprli 7. februarja. Ob tej priložnosti smo se spomnili tudi našega velikega pesnika in kulturnega praznika Slovencev.

Na naše veliko veselje, se število obiskovalcev prireditev v jedilnici povečuje. Raste pa tudi zanimanje tistih, ki bi radi razstavljali. Prihodnji mesec bodo na ogled likovna dela amaterske slikarke Marjete Žohar, članice Dolika.

LM

NEIZTROHNJENO SRCE

Prešernove Poezije so naš najdragocenejši duhovni zaklad, ki ne bi smel manjkati v nobeni slovenski družini, pa čeprav le kot drobna rdeča žepna knjižica, ki jo prodajajo v knjigarnah in ki jo imamo lahko spravljeno kar v predalu nočne omarice. Kdor pred spanjem rad kaj prebere, bodo včasih Poezije prišle prav kot prijetna osvežitve.

Sama sem z leti spet našla Prešerna. Čudno se sliši, vendar ugotavljam, da ga s pogostejšim prebiranjem vedno bolj razumem. Pa ne samo to; vedno bolj tudi dojemam njegove globoke misli, žalost, razočaranje in se hkrati čudim odličnim rimam, poznavanju metrike, Sonetnemu vencu. Spoznavam njegovo dalekovidnost, napovedovanje prihodnosti, že skoraj bolečo ljubezen do Julije, domovine, prijateljev, domačega kraja. Soočam se z njegovim obupom, malodušnostjo, neuspehom in popolno predajo v grenko usodo.

In kljub vsemu me veličina njegove pesmi vedno navduši. Ne omajajo me niti sodobne teze o Prešernu, niti "spakedrani" umetniški filmi in nadaljevanke o njem. Ne prepričajo me niti sodobni filozofski teoretiki, ki z visoko zvanečimi izrazi skušajo popačiti njegovo osebnost, v njegove stvaritve, ki so neprecenljive vrednosti, pa se niti ne podajajo, ker so za njih španska vas.

Za Prešerna vendar govore Poezije, ki so poezija v pravem pomenu besede. Nepozabne pesmi in rime, ki "iz srca svoje so kali pognale", ki ne bodo strohnele, kot ni moglo strohneti pevčovo srce.

Majda Rebernik

KAKO BIT HOČEŠ POET IN TI PRETEŽKÓ

JE V PRSIH NOSÍT AL PEKEL AL NEBO!

STANÚ SE SVOJEGA SPOMNI, TÁPI BREZ MIRU!

F. Prešeren

LIKOVNI SAMORASTNIKI - USTVARJALCI V KOVINI

Gornjesavski muzej Jesenice in Sekcija umetnostnih varilcev, kovačev in livarjev Plamen pri Društvu za varilno tehniko Ljubljana sta pripravila razstavo LIKOVNI SAMORASTNIKI – USTVARJALCI V KOVINI v Kosovi graščini na Jesenicah. Razstavo je v prvem nadstropju slavnostno odprl jeseniški župan Boris Bregant, univ. dipl. ing. Ogleđamo si jo lahko vse do 15. marca 2003 in sicer od torka do petka med 10. in 12. ter 16. in 18. uro, ter ob sobotah od 10. do 12. ure.

Pobudnik za predstavitev razstave na Jesenicah je docent dr. Ivan Polajnar, dipl. inž., predsednik Društva za varilno tehniko Ljubljana. Pri društvu deluje tudi Sekcija umetnostnega varjenja, kovanja in litja PLAMEN, katere podpredsednik je Janez Krajnc. Prav Janez Krajnc je pustil neizbrisen pečat v umetnostnem varjenju, saj je začel kot varilnik in postal prvi inštruktor umetnostnega varjenja na nekdanjem Zavodu za varjenje (sedaj Inštitut za varjenje). Tako uveljavljenim akademskih slikarjem, študentom in diplomantom likovne akademije kot tudi umetniškim samorastnikom je razkrival skrivnost varilske tehnologije in obdelave kovin. Že vrsto let ustvarja (piše, rezbari, slikari, kipari) in se aktivno javno udeleštvuje na različnih področjih. Je avtor večih knjižic kot sta Kozinovina in Padli rudarji v veliki vojni, obe izdani v Zasavju.

Ob petdeseti obletnici Kovaškega muzeja v Kropi je izdal knjižico Znana in neznana železarska dediščina, v kateri je predstavil zgodovinski opis znamenitih kovaških in železarskih krajev, ki so desetletja in stoletja živeli posebno življenje, ustvarjali kovaške izdelke, obenem pa gradili materialno osnovo in duhovno nadgradnjo tudi današnjih dni.

Janez Krajnc se je predstavil tudi na varilskih sejmih v Zagrebu, Beogradu in za svoja kiparska dela prejel številna priznanja oziroma nagrade. Na svojem umetniškem področju je dejaven že več kot trideset let. Med razstavljenimi eksponati v Kosovi graščini je poleg zbranih umetnikov različnih starosti in različnih poklicev tudi Krajnčevo delo.

Vse združuje ljubezen in zagledanost v kovino, ki se jim je porodila v mladih letih in ostala njihova trajna spremljevalka, kot sta zapisala oba organizatorja, člana in med aktivnejšimi pri društvu v vabilu na razstavo. Razstavljenela dela predstavljajo živalske like, človeške podobe, junake in antijunake iz slovenske ljudske mitologije. Občutenja avtorjev in njihovo znanje in poznavanje različnih tehnoloških posebnosti obdelave kovin nas vodijo do različnih umetniških stilov. Pri vsem tem pa lahko razberemo in moramo upoštevati osebne odnose umetnikov do kovine in do umetniškega ustvarjanja.

Vabljeni na ogled razstavljenih del, katerih predstavitev na Jesenicah sta omogočili tudi jeseniški podjetji SŽ Acroni d.o.o. in Elektrode d.o.o., za realizacijo pa je v celoti poskrbel kolektiv Gornjesavskega muzeja Jesenice.

Vabljeni !

Irena Lačen Benedičič, kustodinja za železarsko zbirko

Petelin, 2000, delo Ivana Dvoršaka z
Dežnega 61 pri Makolah, dimenzije
19x30x44 cm.

V nekdanjem fužinskem gradu na Jesenicah, v središču nekdanjega gorenjskega železarstva se s svojimi stvaritvami predstavljajo: Aleksander Arhar, umetnostni varilec; Ivan Dvoršak, umetnostni varilec; Alojz Jerčič, umetnostni varilec; Aleksander Kovač, umetnostni varilec; Janez Krajnc, umetnostni varilec; Adam Kržišnik, umetnostni kovač; Leopold Mavsar, preoblikovanje v hladnem; Lojze Pogorevc, umetnostni varilec; Rudi Stopar, umetnostni varilec; Robi Struna, umetnostni kovač; Bojan Štine, umetnostni livar; Jože Volarič, umetnostni varilec; Drago Vukovič, umetnostni livar; Dejan Žagar, umetnostni livar; Marjan Židanek, umetnostni varilec.

O ČEM IN KAKO JE PISALO V "ŽELEZARJU" PRED 50 LETI?

V začetku leta 1953 so na Jesenicah začeli snemati film "ŽELEZNI OGNJI". Zamisel, scenarij in režija je bila poverjena filmskima ustvarjalcema Kosovaliču in Aleksiću. Režiserjeva zamisel je bila prikaz razlike med razmerami v predaprilski Jugoslaviji in sedanjo stvarnostjo, ko z revolucionarnimi izkušnjami prekaljeno delavstvo zavestno upravlja Železarno in gradi lepšo bodočnost sebi in socialistični skupnosti. Kako se je ustvarjalcem to po(ne)srečilo, je razbrati iz izjave znanega filmskega režiserja Ernesta Adamiča, ki je v svoji ponudbi (l. 1959) za izdelavo filma o proizvodnem procesu v ŽJ med drugim zapisal: "Neki Kosovalič je pred leti na Jesenicah posnel nekakšno skropucalo..."

Na enem od zadnjih zasedanj DS (delavskega sveta) je predsednik rebral pismo treh naših sodelavcev, v katerem očitajo upravnemu organu, da vse preveč podpira gradnjo raznih šol, namesto da bi denar razdelil med delavce...

DIT (Društvo inženirjev in tehnikov) vključuje danes 180 članov. Pri raznih strokovnih predavanjih jih sodeluje le 35 do 45. Udeležba se pomnoži, kadar DIT prireja družabne večere ali silvestrovanje in pri ekskurzijah skoraj doseže zgornjo mejo. Je pa še tretja vrsta članstva - to pa so tisti, ki se niti strokovno ne udeleštvujejo in ne hodijo ne na zabave ne na ekskurzije...

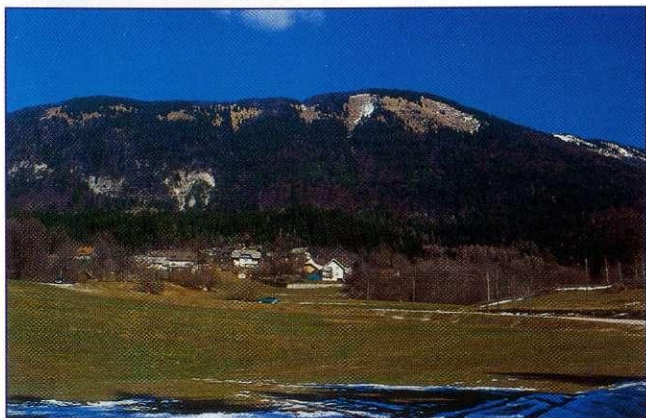
O "NAŠEM AVTOBUSU" je nekdo napisal posrečeno pesem iz katere povzemamo dve kitici:

"Kaj niso smešne, čudne te povesti,
da v avtobus ne smeš umazan sestiti?
Mi se šoferjem ukazovat ne damo,
svoj avtobus pa ja lahko svinjamo.

Vsi mi smo na svarila gluhi.
Za avtobus, da bi bili skupuhi?
Če danes ali jutri ga končamo,
za novega pač naš dobiček damo!"

KRIŠKA GORA

Eno najlepših razgledišč, od koder pogled seže po Gorenjski, je verjetno podolgovat hrbet Kriške gore, ki spada v zahodno skupino Kamniških in Savinjskih Alp. Na severu se s strmimi skalnimi pobočji dviguje nad dolino Tržiške Bistrice. Južna stran slemena, ki jo pokriva bukov gozd in strmi travniki, pa pada v vasici Gozd in Križe. Domačini so prav po vasi Križe dali travnatemu slemenu ime. Sam hrbet je dolg več kot kilometer in se na zahodu začne z vzpetino Kriško goro, višine 1591 m, na vzhodu pa se konča s Tolstim vrhom najvišjo točko grebena, višine 1715 m. Kljub temu da greben nima izrazitega vrha, je deležen velikega obiska planincev, najde pa se tudi kopica jadralskih padalcev, saj sodi vzpetina med najbolj priljubljeno padalsko izhodišče.

Kriška gora.

Vzpon na tržiško domačo goro lahko začnemo kar iz mesta Tržič, mimo cerkvice sv. Jožefa po udobni stezi. Čeprav prevladuje hoja skozi gozd, je tam kjer se gozd razmakne prijetno postati in se naužiti lepih pogledov po ravninskem delu Gorenjske. Druga

Na vrhu Tolstega vrha.

možnost pa je da se z avtomobilom odpeljemo mimo Križ, do vasi Gozd na višini 889 m. Iz vasi najprej hodimo po kolovozu, ki nas pripelje v gozd, nakar se kolovoz spremeni v dobro uhojeno stezo. Po dobri uri hoje prispemo do planinske koče na Kriški gori, med potjo lahko počivamo na klopih ob poti in se navdušujemo nad lepimi razgledi. Sama planinska koča leži na prisojni strani, na višini 1471 m, kjer

lahko uživamo ob pogledih na vzhodne Julijce s Triglavom, gozdnato Dobrčo, na Stol ter ob lepem vremenu tudi po Ljubljanski kotlini. Z bližnjega vrha pa je lepo viden greben Košute in Karavanke, ki se dvigajo nad Lomsko dolino. Po kratkem počitku in prigrizku v prijazni koči, se lahko odpravimo po travnatem grebenu proti vzhodu, kjer nas lepa planinska pot pripelje na Tolsti vrh, 1715 m, ki je tudi najvišja točka grebena. Pot vseskozi odlikuje lep razgled na vse strani, na sever celotni greben Košute, na jug pa pogled po ravninski Gorenjski. Po eni uri hoje po grebenu osvojimo vrh, od koder imamo zahodni greben Storžiča kot na dlani. Vračamo se lahko po isti poti ali pa se po južnem pobočju čez Ježo spustimo do vasice Gozd.

V tej prijazni vasici tudi zaključimo prijetno potepanje po podolgovatem hrbtu Kriške gore. Kljub temu da veliko planincev obišče to točko, je še vedno lahko najti skrito mesto za počitek in za občudovanje bližnjih gora.

TONO KELBL

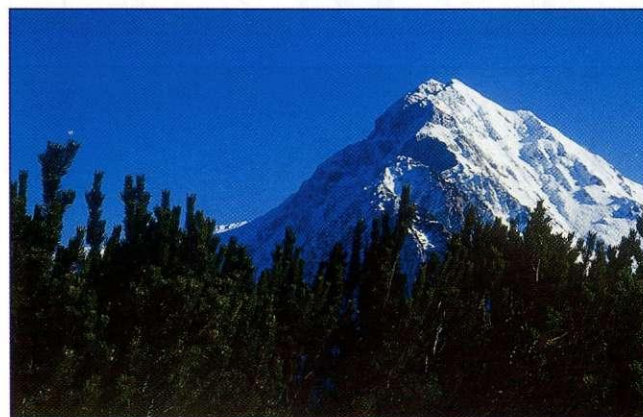
Koča na Kriški gori.

Pogled s Tolstega vrha na vzhodni del grebena Košute.

Pogled na Veliki vrh - zahodni del grebena Košute.

Storžič.

ŠPIKOV KOT

Zdaj, ko že popušča zima
ter je pustni čas, je krasno,
a kdor celo leto kima,
masko gor in masko dol - je špaso.

A maska skrije le obraz,
duša črna pa ostaja.
Pogled v oči je že dokaz,
v nesreči tuji se naslaja.

Fovšija, škodoželje in sovraštvo,
vse nepotrebna je navlaka!
Intrige, spletke, nastopaštvo,
človeštva nepotrebna tlaka.

Vendar, ko sonce nas ogreje,
bo optimizma več in dobre volje.
Pošten človek se nasmeje -
zdaj res kmalu nam bo bolje.

Če imam cvenka vsaj za silo,
ko mi kaj manjka, kupit grem.
In dokler kruha je obilo,
ni krize, jasno, vsaj to vem.

Sreča - gospa je opoteča,
in če ravno kaj se sfiži,
če na kontu "puf" se veča,
pred problemom ne zamíži!

Jaz pljunem v roke, zgrabim delo,
zaposlim možganske si vijuge.
In že vse je bolj veselo,
ni strah cenovne me odjuge.

Ko smo ravno pri odjugi.
V prisojnih legah - tam že greje,
potoček brbota v strugi,
popke napenjajo že veje.

Zato iz fabrike - v naravo!
Zajeti sveže, zdrave sape,
govor razbistri ti glavo,
a ne pozabi šala, kape!

Jaz se kam daleč bom odpeljal.
Kamor gre bik, naj gre še štrik!
Kakšno fletno bom zapeljal.
Pa ne bo nič!

Vaš boter Špik.

Špikovi prebliski

Ah, te tujke! Nikakor ne ločim
revolucije od resolucije.

Kljub krizam mi vseeno kaj ostaja.
Vedno več dni do plače.

Kako se imam? Hvala, še nikoli tako
slabo!

Če je treba popraviti kakšno tujo
napako, se počutim čudovito. Vsaj
vem, da napake delajo tudi drugi.

Kljub temu, da smo narod smučarjev,
jaz vedno nasankam.

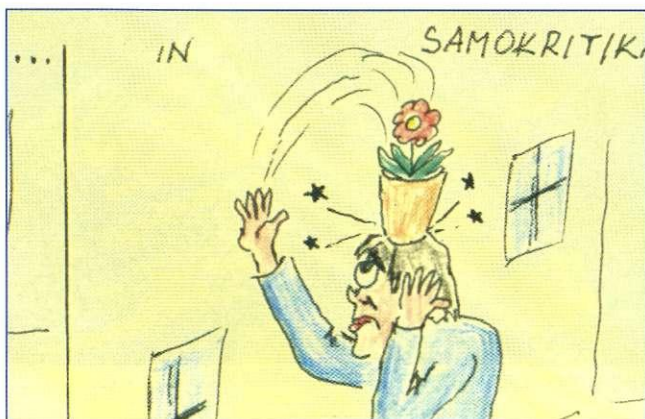
Zadnjič sem srečal žensko z izbranim
okusom. Niti malo ji nisem bil všeč.

Otroci so naše največje bogaastvo. Pri
teh cenah varstva in šolstva.

Ne upam si zboleti. Zdravstvo je v
krizi.

Z denarjem nimam problemov. Ga
preprosto nimam.

Le pismeni se lahko izražajo tudi pisno!

NAGRADNA KRIŽANKA

AVTOR DRAGO RONNER	AM. FILMSKA NAGRADA	TVEGANA NAPOVED	RADIJSKI NOVINAR (SILVO)	SPOJ ROKE S TRUPOM	RIMSKA BOGINJA JEZE	AM. GLASBENA SKUPINA	IT. LUKA OB JADRAN. MORJU	LEMING JE GLODAVEC	MEHIŠKI KNJŽEVNIK (OCTAVIO)	TOASTER	IME VEČ KRAJEV V SLOVENIJI	TRENUTEK, HIP	KRATES JE GRŠKI KOMEDIOG.	OČKA	SKLADAT. SAVIN	SVETILO IZ VOSKA
OSTROST								POSTENJE					UMETNOST NEM. PISATELJ. SEIDEL			
SESTAVINA TRDNIH MAŠEOB								PIJACA PRED JEDJO PEVEC SMOLAR								
PREGOVOR ZA MESEC SUSEC																
NEUMNA ŽENSKA					VOJAŠKA FORMACIJA POTOPITEV				OKRASNA RASTLINA KOLESCE					TOPE ČUFAR OKRAS POD NOSOM		
BRITAN. RAZISKO-VALEC (JOHN)				NENADEN STRAH UPOR, ODPOR							BOGOVI V GERMAN. MITOLOGIJI	SL. SLIKAR (ALADIN)	UDAV ŽENSKO IME			
LANC JE SLOVENSKI SLIKAR	NASLOV	VLADAR. SIMBOL GR. KOMEDIO- GRAF						OSEBA Z OČALI STAR IZRAZ ZA HARFO							AM. ZVEZNA DRŽAVA	ANCONA JE IT. LUKA
ANDREJ KURENT			GRŠKA ČRKA URADNI RAZGLAS				PAVEL LJUŽAN			PENTLJA MESTO NA FLORIDI						VRTALEC
RASTLINA Z OBLJAVIN VEMAMI						RUMENO RJAVA BARVA	GLODAVEC S SEVERA SLAVKO OSTREC							LINO VENTURA SL. SLIKAR (ALBERT)		
KONEC PREGOVORA											VLADAR. NASLOV ZADNJIČA					
RADIKAL ETANA					SL. IGRALEC (ROMAN) OS. ZAIMEK							DEL ZVEZKA ČERNEJ ANICA				
DEL. ODSEK							IZVEDENKA V KEMIJI									
GL. MESTO KAZAH- STANA							LUKA NA JAPON. OTOKU HONŠU						SL. PISATELJ (JANKO)			

REŠITEV NAGRADNE KRIŽANKE ZA MESEC JANUAR

Pravilna rešitev se glasi:

ČE SE NA POLONO ODTAJA, POLETI GOB OSTAJA.

Žreb je izbral:

1. nagrada: **Roman Iskra**, Tavčarjeva 8, 4271 Jesenice;
2. nagrada: **Slavica Indjič**, C. revolucije 6, 4270 Jesenice;
3. nagrada: **Pavel Kokalj**, Hrušica 161, 4276 Jesenice.

Nagrade boste prejeli na blagajni Acroni. Odprta je vsak dan od 8.00 do 10.00 ure. S seboj imejte osebni dokument.

NAGRADNA KRIŽANKA

1. nagrada: 5.000 tolarjev
2. nagrada: 4.000 tolarjev
3. nagrada: 3.000 tolarjev

Geslo z obarvanih polj prepišite v kupon in pošljite do 10. februarja 2003 po interni pošti na Uredništvo Novic ali pa na naslov SŽ ACRONI, d.o.o., C. B. Kidriča 44, 4270 Jesenice. Na kuverto pripišite "NAGRADNA KRIŽANKA". Zaposleni v Acroniju lahko rešitve oddate tudi v mnenjske skrinjice. Pri žrebanju bomo posamezniku upoštevali samo eno rešitev.

odreži

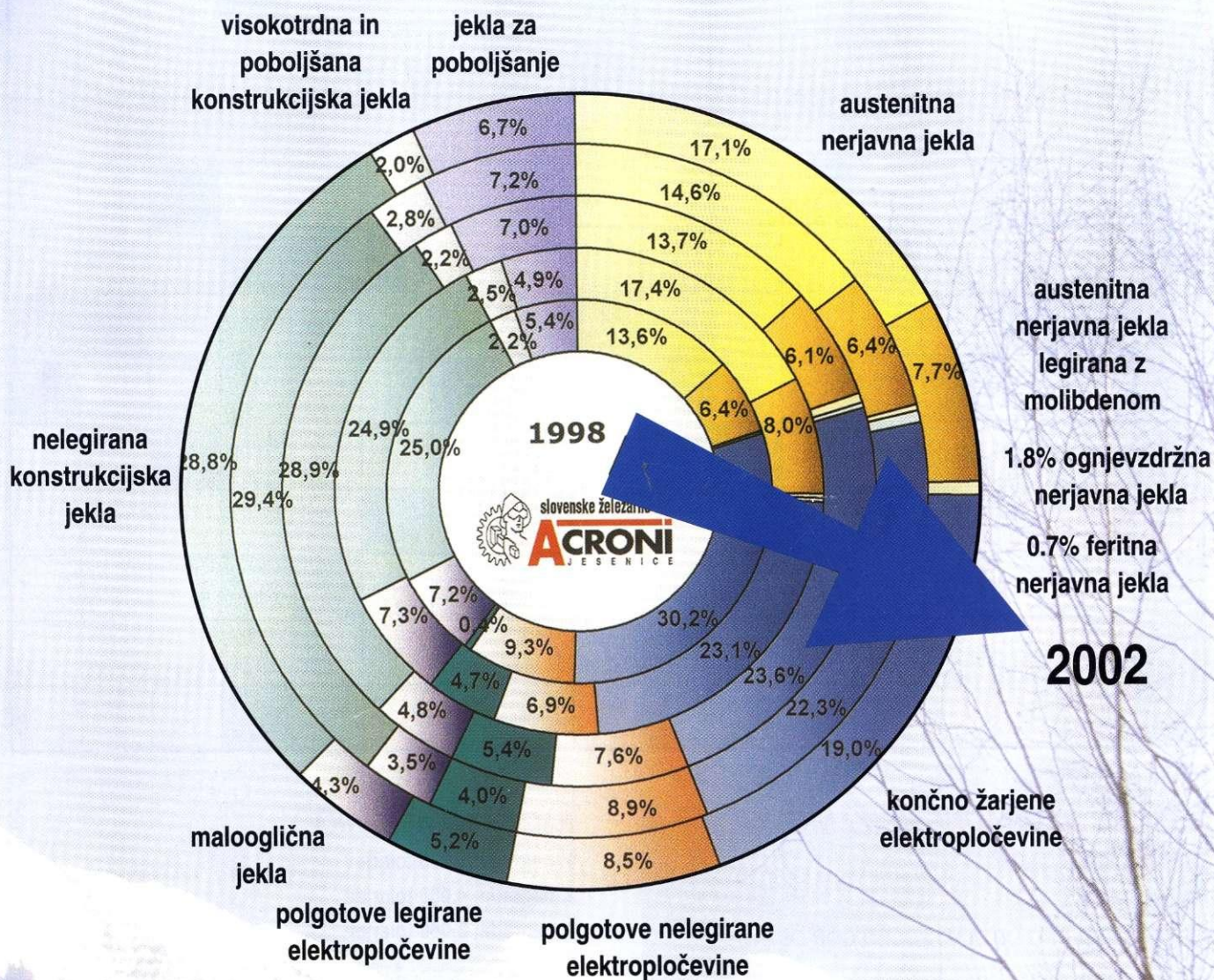
PRIMEK IN IME: _____

ULICA IN HIŠ. ŠT.: _____

POŠTA: _____

GESLO:

RAST PRODAJE V ZADNJIH PETIH LETIH

2002: 239.074 t

2001: 224.808 t

2000: 213.948 t

1999: 201.412 t

1998: 176.811 t